

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Venusinæ, postea Æsinatis, ac demùm
Parmensis Ecclesiæ Vicarii Generalis, &c. Formularium
legale practicum Fori Ecclesiastici**

in quo formulæ expeditionum usufrequentium de his, quae pertinent ... ;
cum appendice plurium constitutionum apostolicarum

Formularii Legalis Practici Fori Ecclesiastici Supplementum - In Quo Non
Solum Omnes Feré Formulæ, quæ in præcedentibus tribus Libris
continentur, novis quamplurimis adnotationibus Legalibus Practicis, ac
Sacrarum Congregationum Responsis roborantur; verùm etiam nonnullæ
aliæ, quæ ad Operis ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1732

Formularium Legale Practicum Fori Ecclesiastici. Supplementum Ad
Tertium Tomum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62442)

FORMULARIUM
LEGALE PRACTICUM
FORI ECCLESIASTICI.
SUPPLEMENTUM

A D

TERTIUM TOMUM.

In Praludio pag. 4.

Numer. 7. Licet mucro censurarum adhibendus non sit, nisi in subsidium, ut à Concilio Trid. statuitur; in locis tamen, in quibus Ordinarii jurisdictionem in laicos exercere non est liberum, potest Judex Ecclesiasticus directè hoc gladio uti, ut docet Card. de Luc. annotat. ad Conc. Trid. disc. 43. num. 15. & in summ. de judic. num. 161. vers. subsidiorum. Nam tunc, ut ipse advertit, laici, impediens, debent potius de se ipsis scandalum concipere, quod non permittant, quæ Sacri Canones concedunt, quam de censuris.

Ibidem pag. 15.

Num. 41. Episcopo excommunicato, vel suspenso, ejus jurisdictio, non ad Capitulum, sed ad Papam, qui pro-

videre debet, devolvitur, ut latè probat, Fagnan. in cap. quia diversitatem d. num. 25. usque ad fin. de concess. praben. An autem idem procedat; quando Episcopus moratur in remotis, & ejus Vicarius moritur absque nova Vicarii constitutione? vide Quarant. in sum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, num. 12. Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 15. §. 1. num. 3. ibique Carol. Anton. de Luc. num. 2. Nicol. in flosc. ver. Vicarius Capitularis, num. 57.

Ibidem pag. 18.

Num. 51. Præter ibi notata circa incapacitatem, & inhabilitatem Mulierum ad munera, & officia, adde, quod scemina quantumvis Nobiles, non sunt thurificandæ, nisi sint Regina, vel magnæ Principissæ (idest Serenissimæ) ideòque eis non datur per Ministros Ecclesiæ solemniter celebrantes thuris, & pacis honor, ut declaravit Sac. Congreg.

H 4 Rit.

Rit. in Lucerina 22. Januarii 1618. & non obstante consuetudine contraria ead. Congreg. in Larinen. 9. Decembr. 1702. in qua fuerunt denegatæ litteræ remissoriales ad probandam immemorabilem, quia opponitur Cærimon. lib. 1. cap. 23. in quo sic habetur: *Si adesset aliqua Mulier insignis, ut Regina, vel magna Principissa, utique, & ipsi ihus dari convenit in loco, ubi daretur ejus viro, si adesset.*

Ibidem pag. 19.

5 Num. 58. An autem subditus delinquens in loco, seu Monasterio Diœcesis exempto, subjiciatur pœnis, & censuris ab Episcopo impositis? Distingue: aut censura, seu alia pœna lata est per viam Statuti: aut lata est per viam sententiæ, si vè alio modo extrajudiciali. Si primo modo lata est, quia Statutum directè respicit territorium, & in eo existentes, tunc subditum delinquentem in loco exempto non ligat. Si vè secundo modo, secus est. Quare si Episcopus per Edictum provisionale prohibeat E. g. ludum alearum sub pœna censurarum, subditus Edictum servare debet etiam in loco exempto in Diœcesi existente, aliàs erit obstrictus censura, prout tradunt Tamb. de jur. Abb. tom. 2. disp. 14. quest. 2. num. 6. Bonac. de censur. disp. 1. quest. 1. punct. 11. num. 8. 11. & 15. Suar. de cens. lib. 1. cap. 7. num. 18. & 19.

Ibidem pag. 27.

6 Num. 95. Suspendus à suo Ordinario extrajudicialiter sine scriptis, si celebret, non fit irregularis, Sac. Congreg. Concilii in Vercellen. 18. Augusti 1703. secus est quando Episcopus juridicè ad suspensionem procedit, tunc enim pro validitate ferre debet in scriptis, & cum requisitis juris, ut ibi.

Ibidem pag. 28.

7 Num. 105. Clericus suspendus à Beneficio non repellitur ab electione, nec etiam à divinis Officiis: Imò potest omnia spiritualia exercere, gloss. in cap. cum

Vintonien. 25. de elect. ver. admiserat. in fin. & ex fructibus Beneficii à quo est suspendus, & quos percipere non potest, alimenta si aliunde non habet, debet habere, d. gloss. loco citato, & alia gloss. in cap. studeat, verb. de sui 50. dist.

Ibidem pag. 30.

Num. 115. Vers. contra promotos. Adde sequentem declarationem: 25. Maji 1616. Guamenga nel Perù. Cum Fr. Augustinus Caravasal. olim Civitatis Panamæ Episcopus, in Civitate Guamengæ Episcopus postea præfectus ob diversa impedimenta illius possessionem capere demoratus fuisset, declarari petiit, an fructus dicti Episcopatus Guamengæ sibi debeantur à die, quo erecta fuit Ecclesia, an à die, quo in Consistorio propositus, an vè à die, quo illius possessionem ingressus fuit: Sanctiss. D. N. Sac. Congreg. Episcop. & Regular. sententia audita, mandavit, ut fructus ei consignentur à die translationis, & præfectionis in Episcopum, & Pastorem Guamengæ, fol. 51.

Ibidem pag. 38.

Num. 167. Regula ibi firmata, quod quis efficiatur Bigamus, quando Matrimonium contraxit cum Muliere corrupta, fallit in eo, qui ducit in Uxorem illam, quam prius defloraverat; nam tunc iste dicitur contrahere cum Virgine, si ab illo cognita non fuerit, Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 3. & disp. 84. num. 14. Barbof. in cap. sane il. 1. num. 4. de cleric. conjug. Pignat. conf. 42. num. 21. tom. 1.

Ibidem pag. 40.

Num. 176. Adde ibi: Qui percussit gladio, vel virga Cajum in oculo, cuius virtutem debilitavit, aded ut lucis radios obscuret percipiat, non efficitur irregularis, Sac. Congreg. Concilii in Feretrana 5. Maji 1708. Qui autem abscidit digitum pollicem, debet petere dispensationem ad cautelam, quia dubium est, an per talem mutilationem irregularitas

13 ritas incurratur, ut bis respondit *Sacr. Congreg. Concilii*, nempe 12. Julii 1687. & 13. Januarii 1688. Et qui violat censuras nulliter latas, irregularitatem non incurrit, nec indiget dispensatione *Sacr. Congreg. Conc. in Herbipolen.* seu Nul-lius *Ab. Fulden.* 19. Julii 1704.

Ibidem pag. 41.

14 Num. 180. Adde quod concessa alicui a Sac. Pœnitentiaria Urbis dispensatione ab irregularitate cum clausula: *Ut non celebret in loco commissi delicti*, hoc debet intelligi per viginti milliaria, circum circa, ita respondit, & declaravit *Sacr. Congreg. Concil. in una Venetiarum* 27. Septembris 1681. *lib. 32. Decr. fol. 4.*

15 Sac. autem Congreg. Concilii regulariter non solet dispensationem ab irregularitate concedere, quando est incurta, eo quia Orator daret operam rei illicitæ, nisi aliqua causa commiserationis intercedat. Dispensat tamen faciliter pro homicidio commisso in Bello contra Turcas, ut in *Seginen.* 2. Maji 1676. & in *Zagabrien.* 17. Novembr. 1686.

17 Num. 183. Irregularitas, quæ repellit ab Ordine, impedit etiam susceptionem primæ Tonsuræ, quia, licet secundum Theologos non sit ordo, tamen dicitur character Clericalis, ut ait *Sixtus V.* in suo motu proprio contra malè promotos, *Constit. 91. §. 2.* & apud Canones obtinet nomen ordinis, & præcipuè in *cap. cum contingat, de atat. & qualit. ibique Fagnan. num. 161. Pignat. consult. 146. num. 8. & 9. tom. 8.*

Tit. 1. form. 1. pag. 46.

19 Num. 9. Citatio, de qua non constat per relationem Nuncii, non dicitur apparere, quia de jure non creditur nisi Nuncio de executione illius, non autem Notario testanti de citatione facta, *Rot. decis. 71. num. 2. coram Gregor.* nisi in loco ubi citatio executâ fuit, Notarius de stylo fungatur officio Nuncii, *Rot. coram eodem decis. 426. num. 6. & 7.* vel nisi Notarius duos Testes adhibuit

set, & rogatum, & Instrumentum de citatione executâ per eum sumpsisset; tunc enim ei creditur. *Tondut. de prævent. par. 1. cap. 9. num. 28.*

22 Num. 39. Ad ea, quæ ibi dicuntur de injuria levi, vel gravi adde quod injuria facta Clerico exercenti in Ecclesia, vel extra cum vestibus sacris officium suum, redundat in totum Collegium, cujus Ministerium gerebat, & ideo ex hoc fit gravior, & dicitur atrox, *glos. in cap. vulgaris est pœn. dist. 1. in verb. totum, Grass. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 49. num. 55.*

23 Cæterum præseindendo à casibus ibi, & hic exemplificatis, si quis aliquem (provocatus), verbis, & conviciis injuriaret, & convicium esset verum, in foro fori non deberet puniri, quia veritas convicii injuriantem excusat, *Vulpin. supr. Farinac. par. 12. quest. 105. num. 27. & 31. Grass. decis. aur. par. 2. lib. 2. cap. 17. n. 17. Ursay. inst. crimin. lib. 2. tract. 9. num. 116. cum seqq.*

24 Num. 40. Percutiens Clericum se defendendo, si excesserit moderamen inculpatae tutelæ, licet incurrat excommunicationem ratione excessus, non tenetur tamen pro absolutione adire Sedem Apostolicam, sed poterit absolvi ab Episcopo, *Zaul. observ. ad stat. Faventie, tom. 1. lib. 4. rubr. 6. num. 13.* Inimò, & si aggressorem vim vi repellendo occideret, & fieret irregularis, ab eodem Episcopo potest dispensari, *Galle. colle. 7. in Conc. Trid. sess. 14. cap. 7. de reform. in remission. ver. vim repellendo*, ubi plures DD. allegat: causa tamen cognita, ut advertunt *Gras. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 65. num. 13. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 7. num. 6. 7. & 8. & 22. Barbof. de potest. Episc. alleg. 39. num. 54. Passer. de elect. cap. 27. & 28.*

Eod. tit. 1. form. II. pag. 70.

26 Num. 9. Judex Ecclesiasticus vigore litterarum *Sacr. Congreg. Immun.* quæ solent ab ipsa dari, potest, & debet præfigere terminum confugitis ad loca immunita, trium dierum discedendi ab eis, qui si non obtemperent, possent illos extrahi facere ad formam Bullæ Gregor. XIV.

XIV. & retinere carcerator in suis carceribus, & postea certiorare debet eamdem Congreg. de delictis, de quibus impurantur, eamque instructam reddere de reorum qualitibus, & expectare responsum: Et ulterius debet monere Conventuum Regularium Superiores, ne delinquentes, & homines facinorosos recipiant, sub pœnis censurarum, & privationis officiorum nomine dictæ Congreg. & quatenus fiant transgressores, in pœnas comminatas incidisse declaret, prout in dictis litteris iungitur.

Eod. tit. 1. form. 12. pag. 74.

- 27 *Num. 13.* Adde ibi, quod Parochus repertus in fragranti in Domo Parochiali cum muliere suspecta, potest ab ea de mandato Episcopi extrahi, & carcerari ad correctionem, & idem procedit, quando monitionibus Episcopi obedire detrectet. *Sacr. Congreg. Immunit. in Interamnen, & Aretina, relatis à Ricc. in Synop. in verb. Parochus, num. 4. 5. & 6.*
- 28 At adverte, quod Domus Parochialis, licet gaudeat immunitate, quamquam non cohæreat Ecclesiæ, tamen si Domo, quæ habitatur à Parocho, non est Parochialis, idest de pertinentia Parochiæ, non gaudet immunitate, prout declaravit eadem Congreg. in *Alatrina 4. Maji 1699. lib. 2. decr. Vallem. p. 217. à tergo.* quam patiter refert *Ricc. in verbo Domus Parochialis, num. 5.* vel si distet ab Ecclesia Parochiali per tertiam partem miliaris, in *Civitatibus Castellis 4. Julii 1673. Ricc. ibi num. 4.*

Eod. tit. 1. form. 13. pag. 80.

- 32 *Num. 13.* Si sequestrantes fructus mensæ Episcopalis, essent Ministri Regii, & moniti, nollent sequestrum remove, Civitas subjienda esset interdicto, *Sac. Congreg. Immunit. in Meliten. 10. Nov. 1675. in Synop. in verb. sequestrum, num. 5.*
- 33 *Num. 16.* Quod non possit Ordinarius extra suam Diocesim affigere, & publicare Cedulones, sine licentia Ordinarii loci, in quo affigi voluit, tenuit

quoque Sac. Congreg. Inmun. in *una S. Marci 18. Julii 1690. apud Ricc. in Synop. in verb. Cedulones, num. 7.*

Eod. tit. 1. form. 15. pag. 83.

Num. 7. & 8. Quæ ibi dicuntur de participante cum excommunicato denunciato, intelligenda veniunt de denunciato ab homine, quando constat de excommunicatione, quæ ligat, & est timenda, etiam si esset injusta, & non obstante appellacione interposita, quæ illam non suspendit: non autem de participante cum eo, qui sit declaratus incursum in aliquam excommunicationem à jure inflictam, & ab ista declaratoria reus appellasset, & factum esset dubium: Nam in isto casu appellatio excommunicationem suspenderet, & participans cum denunciato appellante, non diceretur excommunicationem contemnere, neque peccaret, verum actus gesti hoc medio tempore, si essent prohibiti excommunicato denunciato, nulli essent, confitro postmodum de veritate excommunicationis, ut distinguit *Felin. in cap. Rodolphus descript. num. 43.* At in facto certo, & non dubio, neque à declaratoria excommunicationis à jure inflictæ, incurse datur appellatio suspensiva, & participans cum excommunicato declarato in casu non dubio contra præceptum Superioris Ecclesiastici, potest excommunicari, ut dictum fuit ibi *Form. 5. num. 3. & 4.*

Num. 9. Judex Ecclesiasticus potest Receptatores excommunicatorum censura ferire; & Judices, & Officiales Laicos cogere ad repellendum excommunicatos denunciatos ab actibus judicialibus eis de jure prohibitis, & ab eorum Territoriis, & locis, & si postquam fuerint moniti, excommunicatos denunciatos, nollent repellere, & renuerent requisitioni Ecclesiasticæ parere, posset Interdictum apponere loco, ut approbat *Bellet. disq. Cler. §. 5. n. 54. Romag. ad Synod. Ger. lib. 5. tit. 10. cap. 3. num. 1. & 2.*

Eod.

Eod. tit. I. form. 21. pag. 98.

38 *Num. 10.* Excusatur, nec committit Simoniam, qui occasione rei spiritualis aliquid accipit temporale non per modum pretii, sed ex liberalitate, vel antidotali obligatione, dummodo in pactum deductum non fuerit, *Nicol. lucubr. civil. lib. 4. tit. 18. num. 34. & in Flosse. verb. Simonia, num. 11.*

39 Item excusatur si recipit vigore consuetudinis, & id quod datur liberè, & sine coactione offeratur, & ita recipitur, ut spirituale non denegetur, & sic ante temporale non præsterur, *Barbos. in cap. ad Apostolicam, num. 17. de Sim. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 3. num. 43. & 44.*

Et hæc comprobata videntur à Divo Greg. Magno in Synodo Rom. relata in registr. lib. 4. ind. 13. Epist. 44. in qua sic habetur. *Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque coactus, neque petitus post acceptas chartas, & pallium, aliquid cuiuslibet ex clero gratia tantummodo causa dare voluerit; hoc accipi nullo modo prohibemus, quia ejus oblatio nullam culpam maculam ingerit, quæ ex accipientis ambigunt non processit.*

40 *Num. 12.* Ex ibi firmatis bene inferitur, quod Clericus Beneficiatus, qui primario propter lucrum distributionum in Ecclesia convenit, peccat graviter, & Simoniam mentalem committit, licet ad restitutionem non teneatur, *cap. tua nos 34. de Simon. glos. in cap. unico vers. receperit. de Cleric. non resid. in 6. Navar. de hor. can. cap. 6. num. 15. & in manual. cap. 23. num. 101. Graff. decis. aur. pag. 1. lib. 2. cap. 96. num. 38. Moner. de distr. par. 2. quest. 18. num. 32.* isti enim sunt hi, de quibus Jer. Propheta dixit, *Maledictus, qui facit opus Dei fraudulenter, cap. 48.* si autem ad servendum, & laudandum Deum primario, secundario autem propter lucrum conveniat, nullum peccatum committit, *glos. in cap. quid proderit, verb. proderit 61. diff.*

Eod. tit. I. form. 25. pag. 107.

Num. 17. Laici detentores bonorum Ecclesiæ, locorum Piorum, vel Ecclesiasticorum, titulo colorato, illicito tamen, & invalido, conveniri possunt actione reali, vel mixta pro relaxatione eorundem (non tamen actione merè personali) in Foro Ecclesiastico, quia ex dicta illicita detentione (in libello, seu monitorio exprimendo) oritur, & resultat, quoddam quasi Sacrilegium, cuius injuriam subintrat privilegium, illos in foro Episcopi conveniendi, ut communiter distinguunt *Pac. Jord. tom. 3. lib. 13. tit. 8. num. 281. Fagnan. in cap. si Clericus, num. 25. 26. & seqq. de form. comp. Tondut. de prevent. par. 1. cap. 22. num. 4. & seqq. Sabell. in summ. divers. tract. §. Ecclesia, num. 19. ver. intellige.* Imò ubi adest consuetudo, possunt debitores Laici locorum, & personarum Ecclesiasticorum, etiam actione merè personali conveniri in Foro Ecclesiastico, *Fagnan. loco cit. num. 30. Pignat. consult. 447. tom. 1. Ricc. in Synop. in verb. causarum cognitio, quo ad Laicos, num. 11. & 12. quæ consuetudo servanda est.*

Num. 20. Quod in repudiatione legati, seu hereditatis relictæ Ecclesiæ, vel Monasterio, seu Religioni, requiratur Beneplacitum Apostolicum, ut ibi firmatur, tenuit quoque *Sac. Congreg. Concilii in una Cremonen. 23. Julii 1707.* in qua cum PP. Congregationis S. Bernardi renunciaissent legato relicto à quon. Cesare Vidono pro fundatione Monasterii sine solemnitatibus, & post plures annos pœnitentia ducti vellent ad legatum renunciatum redire, causa remissa ad præfatam Congregationem, & disputato dubio. *An Religionibus vocatis pro erectione Monasterii ad formam Testamenti, obstet renunciatio eorundem?* Respondum fuit. *Negative in casu de quo agitur, quo ad PP. S. Bernardi.*

Item in legato relicto promissis, ab eo, qui hereditatem reliquit ære alieno gravatam, quod Ecclesia legataria non possit cum hærede transigere sine Be-

Beneplacito Apostolico, respondit eadem *Sacr. Congreg. in Theatina* 5. Aprilis 1704.

- 46 Num. 24. Administratores locorum Piorum ab Ordinario approbati, juramentum de benè, & fideliter administrando præstare debent, *Sacr. Congreg. Concilii in Aliphana* 18. Julii 1705. in responsione ad 1. & eidem rationem de administratis reddere.
- 47 Pro faciendis tamen legitimis sumptibus pro bonificatione, melioratione, & restauratione bonorum, non tenentur petere licentiam Ordinarii, ibidem in responsione ad 3. Item pro dictorum Administratorum confirmatione, non debet Ordinarius exigere pecuniam, sed confirmatio gratis danda est, *Sacr. Congreg. Concilii in Lerinen.* 11. Decembris 1694. Neque illos cogere potest, ut administrationis rationem reddat extra locum, ubi administrant, eadem *Sacr. Congreg. in S. Agathe Gothor.* 27. Sept. 1687. Ubi autem licentia Ordinarii exigitur pro investiendis pecuniis eorundem locorum Piorum, danda est gratis, eadem *Sac. Congreg. in Sarnen.* 27. Junii 1705. & in *Amalphanica alibi*, tom. 2. pag. 130. num. 1. allegata.

Eod. tit. 1. form. 27. pag. 115.

- 52 Num. 17. Solent Concubinarij (ad excusandas excusationes in peccatis) allegare pro se *Text. Sacræ Scripturæ in lib. Sapientia cap. 8.* ubi Salomon dicit: *Non possum esse continens, nisi Deus det*, sed frivola est excusatio, quia iste textus non debet intelligi, (ut ipsi putant) de continentia castitatis, sed de acquisitione sapientiæ, idest: *Non possum esse compos, non possum assequi, nisi Deus det*, & hoc benè eruitur ex alio loco *Ecclesiastici cap. 6. num. 28.* ubi Salomon loquens de sapientia ait, *Investiga illam, & manifestabitur tibi, & continens factus, ne derelinquas eam, & ex cap. 15.* ejusdem libri Sapientiæ num. 1. ubi dicitur. *Qui continens est justitia, apprehendet illam*, ut benè advertit *Menoch.* in Opere vulgo *le Stuore*, p. 3. cent. 9. cap. 34.
- Item allegant alium scripturæ *Text. Proverb. cap. 24.* (qui quotidie citatur)

Septies in die cadit justus, & pariter male adducitur, quia in nostra Vulgata, *text.* non dicit *cadit*, sed *cadet*, & *surget*, significans, quod etiam justus, & naturæ humanæ fragilitate in minimis cadent, quia nemo mundus à sorde, *Proverb. 20.* at post lapsum statim resurgent fervore charitatis, non sic Concubinarij, qui postquam ceciderint in foveam Meretricis, *Proverb. 23. V. 27.* corruent in malum, quia abyssus abyssum invocat, *Psal. 41.*

Eod. tit. form. 30. pag. 118.

Num. 5. Probatio autem consanguinitatis in 4. & 5. gradu ad effugiendam dispensationem, erit facienda per testes, qui distinctè per enumerationem graduum deponant, juxta *text. in cap. licet ex quadam, de test.* ibique *Barb. & alii communiter Pac. Jord. tom. 3. lib. 14. tit. 17. num. 99. Pirhing. in jus can. lib. 2. tit. 20. num. 138. Ricc. decis. num. 8. & 9. p. 1.*

Præterea consanguinitatis gradus poterit etiam probari, per Testamenta, per enunciativa Instrumentorum, per fidem Baptismatis, per publicam vocem, & famam, ac communem reputationem, *Rot. coram Pamphyl. decis. 54. num. 2. & 9. & coram Zarat. decis. 39. num. 5. & seqq.*

Et nota, quod conclusio ibi tradita ex *Corrad. & desumpta ex cap. fin. de consang.* nempe, quod hi, qui invicem sunt conjuncti in 4. & 5. gradu consanguinitatis possint licitè absque dispensatione inter se matrimonium contrahere; procedit etiam si unus ex eis distet in primo, vel secundo, vel tertio gradu à communi stipite: quia nihilominus, cum alio distante in quinto validè contrahet matrimonium, ut advertit *gloss. in d. cap. fin. verb. quarto, Pirhing. in jus can. lib. 4. tit. 14. num. 17.*

Num. 6. Promittens sponsalia, & de illis constito, cogitur ad contrahendum matrimonium, *Sac. Congreg. Concilii in Signina* 16. Maji, & in *Tarentina* 3. Octob. 1705. Si autem apponatur impedimentum publicæ honestatis ortum ex spon-

salibus cum alio consanguineo contractis : est observandum , an prima sint valida , nec ne : Nam ex sponsalibus nulliter contractis , tale impedimentum non oritur , *Sacr. Congreg. Concilii in Melevitana 18. Septembris 1687. lib. 37. Decr. fol. 40.* si verò sint validè contracta , tunc licet ex mutuo consensu fuissent dissoluta , adhuc impedimentum remanet , *eadem Sacr. Congreg. 6. Julii 1658. Nicol. in flosc. verb. sponsalia , post num. 6.*

Eod. tit. 1. form. 7. pag. 123.

58 *Num. 7. & seqq.* In comprobationem doctrinæ ibi firmatæ , quod Archiepiscopus valeat punire Vicarium suffraganei delinquentem in Officio , adde sequentem resolutionem : *Tarantina die 25. Februarii 1642. Sac. Congreg. Concilii censuit Archiepiscopum Metropolitanum etiam in prima instantia esse Judicem competentem in causis contra Vicarios , & Officiales Episcoporum suffraganeorum , quando delinquant in Officio , & jurisdictione , lib. 37. Decret. fol. 356.*

59 *Num. 19.* Quod possit , & debeat procedi contra deturpantes , & lacerantes Cedulones Excommunicationis , pluries respondit *Sacr. Congreg. Immunitatis* , ut refert *Ricc. in Synopsi, verb. Cedulones , num. 2. 3. & seqq.*

Eod. tit. 1. form. 37. pag. 144.

60 *Num. 9.* Cavendum est ibi à doctrina *Bonac. tom. 3. de excommun. in particulari extra Bullam Cœne , disp. 2. quest. 5. punct. 4. num. 5.* Qui tenet , quod Parochus inducens aliquem ad eligendam sepulturam in sua Ecclesia , vel ad mutandam jam electam , non ligatur excommunicatione *Clementina cupientes , §. fin. de pen. ex quo* , (ut ipse ait) ista Constitutio emanaverit in favorem Parochorum : etenim *Bonacina* in hoc fallitur , quia non in favorem Parochorum , sed decedentium , ad hoc , ut liberè quodcumque , & ubicumque placuisset eis , sepulturam eligere possent , tam Consti-

tutio *Bonifacii VIII. in cap. 1. de sepult. in 6.* quàm *Clementis V.* in Concilio Viennensi emanarunt : ideoque Parochus , qui habet propriam Ecclesiam , si fiat dictæ *Clementinæ* transgressor , peccat , pœnam censurarum in ipsa contentam ipso facto incurrit , ut pro indubitato tenet *Samuel. de sepult. disput. 2. contr. 1. per tot. & contr. 8. num. 7. & 1. Passer. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 419.* quia directè violat legem , & morientem inducit ad obligationem contra legis mentem , quæ fuit , & est , ut electio sepulturæ maneat libera , & ut adhibeatur remedium contra avaritiam , ut beaè observat *Passer. loc. cit. num. 413.*

Neque audiendus est *Amostaz. de caus. 61 piis , tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 41.* ubi curat doctrinam *Bonacina* distinctione declarare , nempe , quod procedat , & locum habere possit , quando eligens est Parochianus Parochi inducentis , non verò si sit Parochianus alienus : Nam ista distinctio destruitur à textu in *d. cap. 1. de sepult. in 6.* in quo Clericis Sæcularibus , & Regularibus prohibetur expressè : *ne aliquos* (sunt verba præcisa) *ad vendendum , jurandum , vel fide interposita , seu aliàs promittendum inducant* : & sic illud verbum , seu illa dictio , *aliquos* , quam non advertit *Amostaz* omnes personas absque ulla distinctione , seu acceptione comprehendit ex cumulatis à *Barbos. dist. 22.* proptereaque cum tam in primo membro distinctionis *Amostazii* , quàm in secundo tollatur libertas electionis sepulturæ , quæ de jure competit universis , tale temperamentum non mereretur adduci.

Eod. tit. form. 40. pag. 151.

Num. 2. Notificatio de syndicatu habendo Vicarii Capitularis poterit concipi modo sequenti.

FORMULA

Notificationis Syndicatus.

Volendo (come è tenuto) il Sign. Canonico N. già Vicario Capitolare della prossima passata Sede Vescovale vacante, render conto à Monsignor Illustrissimo, e Reverendissimo Vescovo, *Dell' amministrazione del suo Ufficio*, secondo la disposizione del Sac. Concilio di Trento al *cap. 16. della sess. 24. de reform.* si notifica à tutti quelli, che pretendessero di essere stati da lui gravati nel tempo ch' egli esercitò detta carica, ò pure avessero altre giuste cause, e motivi di reclamare per l'emenda di qualche pregiudizio inferito alla Chiesa, Capitolo, ò luoghi pii, ò alla giurisdizione Ecclesiastica, & immunità di quella, che debbano nel termine di dieci giorni dalla pubblicazione della presente, esporre, e presentare à sua Signoria Illustrissima i pretesi loro gravami, e le altre petizioni, che vorranno dedurre, poichè spirato, che sarà detto termine, non saranno sentite, nè ammesse. Dato &c.

N. Cancelliere Episcopale.

ADNOTATIONES.

Volendo. Exordium hujus notificationis incipit per hoc verbum. *Volendo il Signor Canonico*, ut non appareat Episcopum illum ad syndicatum adigere invitum (sicuti potest,) sed ut videant subditi ipsum sponte syndicatui se subicere voluisse; ita enim syndicatus honorem servat, & Episcopus congruentius munus suum implet.

⁶² *Dell' amministrazione del suo Ufficio.* Hoc exprimitur in notificatione, ad demonstrandum, quod Vicarii Capitularis syndicatus est de his, quæ malè gessit circa Officium, non autem de his, quæ sunt extra, vel, quæ levia sunt, *Gabellin. gloss. ad Constitut. Egi-*

dian. lib. 2. cap. 40. num. 2. Cherub. in sum. Bullar. ad Const. 59. Clem. VIII. schol. 1.

A sua Signoria Illustrissima. Datur per hoc intelligi, quod Episcopus non debet aliis delegare facultatem, Vicarium Capituli syndicandi, sed per se ipsum ratione administrationis Officii exigere debet, ut ex declaratione *Sacr. Congreg. Concilii* monet *Gallemar. supra dicto cap. 16. sess. 24. num. 4. & comprobant etiam Ricc. decis. 291. num. 1. par. 4. Ventrigl. in prax. par. 2. annotar. 15. §. 2. num. 53. Nicol. Lucubr. can. lib. 1. tit. 28. num. 22. different. 3. & in Flosc. Verb. Vicarius capituli, numero 54. Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, num. 14. Barbas. de potest. Episcop. alleg. 54. num. 181. & 182. Pac. Jord. tom. 2. lib. 12. tit. 2. num. 43.*

⁶⁴ *Num. 7. & 8. Præter ibi notata, circa ea, quæ cadere possunt sub Syndicatu, adde, quod possit Vicarius Capituli acculari, tempore Sedis vacantis ipsum concessisse Indulgentias, quas Episcopus vivens concedere consuevit, nam talem potestatem Vicarium Sedis vacantis non habere constat ex declaratione Sac. Congreg. Concilii 13. Novemb. 1688. quæ dubio proposito, respondit. Abstineat.*

Eod. Tit. 1. form. 42. pag. 159.

⁶⁵ *Num. 7. Quod citatio, quæ committitur contra percussorem Clerici. Ad videndum declarari, &c. exequi possit contra exemptum, ex eo quo talis citatio contineat clausulam. Si tua partes interesse, & illum non arctet ad comparandum, neque importet actum Jurisdictionis, tenet Capon. discept. 327. num. 43.*

Eod. tit. 1. form. 43. pag. 159.

Num. 10. Adde pro notitia meriti causæ sequentem facti, & juris informationem.

Romana Impressionis.

Illustrissime Dom. erexit san. mem. Sixtus V. in Officium venale, & vacabile Impressoriam Cameram, Impressis singulis materiis sub privativa dictæ Impressoriæ cadentibus, indictaque pœnâ Typographis, & Bibliopolis, Typis dantibus, aut vertentibus quicquid sub eadem privativa comprehenderetur, prout ex Bulla erectionis inter Constitutiones ejusdem Pontificis in ejus Bullario parvo la 32. parte secunda; Progressu vero temporis suppressa venalitate fuerunt redditus ejusdem Impressoriæ concessi in appaltum ad instar aliarum Gabellarum.

Ab anno 1589. quo Bulla Sixtina fuit edita, Typographi Urbis semper, & continuo omnimoda libertate gavisi sunt imprimendi Tractatus Legales, & una simul prout opportunitas materiæ pertractatæ, ingeniumque, & diligentia Authoris exposcebant, Typis dandi accessorie, & unitivè cum eisdem Tractatibus Resolutiones Sacrarum Congregationum, Decisiones Rotæ, Bullas, & Brevia Pontificia, prout de hac veritate fidele Testimonium perhibent innumera Authorum Volumina, quæ præ manibus in dies teruntur.

Quinimodò cum non semel Impressores Camerales sub pretextu eorum privativæ memoratæ Impressioni sese opposuerint, frustra tamen suos conatus impenderunt, & quoties contra justum, & honestum ausi, toties manifesta veritate victi, succubuerunt: Quod primum evenit anno 1657. quo sanè tempore lata exitit per bon. mem. R. P. D. Analdum Auditorem Eminentissimi Camerarii sententia, postmodum in rem judicatam transacta, qua relatim singillatim materiis sub privativa Impressoriæ Cameralis cadentibus, pronunciatum fuit, licuisse, & licere cæteris Urbis Typographis imprimere plura, & præsertim Tractatus Legales, etiamsi in illis apponantur aliqua Decisiones Rotales accessorie, & ad perfectionem Operis *Summ. num. 1.*

Rursus id ipsum de proximo contigit; Præterentibus siquidem D. D. Aloysio, & Francisco de Comitibus Impressoribus Cameralibus tempore eorum præter lapsi appaltus, innixis facultati privativæ, quod liber D. Abbatibus Monacelli inscriptus: *Formularium Legale Fori Ecclesiastici Pars Secunda*, Sacrarum Congregationum responsis illustrata, & Appendice Decisionum Sacræ Rotæ Romanæ ad fulciendum Opus: impressus per D. Josephum Nicolaum de Mattiis Principalem, non potuisset per eundem imprimi, adeoque incidisset in commissum, Tribunal Cameræ, revocata præcedenti sententia Authoris Eminentissimi Camerarii, absolvit Martium ab imperitiis præviis duabus sententiis, altera R. P. D. Cybo die 22. Maji 1708. & altera R. P. D. de Alteriis 7. Martii 1709. *Summario, num. 2. & 3.* & à quibus de novo provocantibus Impressionibus Cameralibus, responsum subinde fuit pro illarum confirmatione coram R. P. D. Fantinello sub die 4. Aprilis præteriti: adeo ut dicti Impressores, agnito tandem sub malo jure, expeditionem causæ præveniendò, sententias antedictas sub die 5. Maji subsequenti acceptaverint, liti renunciando sub obligatione reficiendi expensas, *Summario, num. 4.* quæ cum fuissent de more taxatæ, Camera ob eorundem Impressorum Cameralium provocationem ab excessiva respondit sub die 27. Junii proximè elapsi: non constare de excessu, & in istius resolutionis sequelam expensæ fuerunt solutæ.

Hoc intermedio tempore, & postquam ad favorem Principalis prodierant in Tribunali Cameræ antedictæ binæ sententiæ RR. PP. Cybo, & de Alteriis, D. Aloysius de Comitibus Adversariis conduxit sub die 14. Martii 1709. novum appaltum Impressoriæ Cameralis: Cumque inter Capitula ejusdem curaverit apponi undecimum capitulum *Summ. num. 5. litt. B.* cujus tenor infringere videtur non minus longævam consuetudinem, quàm recensitas res judicatas favore Principalis, & cæterorum Urbis Impressorum

rum subortas super plenaria libertate imprimendi Tractatus Legales unà cum Decisionibus Rotæ, Resolutionibus Sacrarum Congregationum, & Bullis Pontificiis, accessoriè tamen, & unitivè ad eisdem Tractatus; Hinc ut tantæ novitati obviam iretur, utpotè quæ in destructionem vergit omnium Typographorum Urbis, & non in perniciem totius litterariæ Reipublicæ, porrectæ opportunè fuerunt preces Sanctissimo, hisque per medium ejus Illustris. Domini Auditoris ad hanc Congregationem remissis; contigit propterea humiliter instare apud Illustrissimos PP. ut dignentur declarare Capitulum XI. novi appaltus non afficere ad effectum imprimendi Tractatus Legales, tamen illis accessoriè, & unitivè inserantur Rotæ Decisiones, Resolutiones Congregationum: Bullæ, & Brevia Pontificia, & consueta Illustris. PP. Justitia obtinere confidimus.

Constitutio namque san. mem. Sixti V. à qua normam, & regulam resumit privativa Impressoriæ Cameralis, & ad cuius limites D. Aloysius Adversarius professus est, se conducere novissimum appaltum, *Summ. d. num. 5. litt. A.* sequitur tantummodo de Rotæ Decisionibus, Congregationum Decretis, & Bullis Pontificiis singulariter, simpliciter, & de per se impressis, non verò comprehendit hunc, de quo agimus, casum, cum nempe imprimitur volumen tractans principaliter de aliqua legali materia, cui per accidens, & in consequentiam inserantur, aut adjiciantur Decisiones Rotæ, Decreta Congregationum, & Bullæ Pontificiæ ad explicationem, & ornatum materiæ, quam quisque Author pertractat; Iste siquidem est casus mixtus, qui non comprehenditur sub simplici dispositione odiosa, exorbitanti, juris correctoria, naturalis libertatis læsiva, & pœnali, qualis citra dubium dici meretur Constitutio Sixtina, quæ proinde Aristissimam recipit interpretationem, ut omissis generalibus, rectè in proposito advertunt *R. P. D. Zoul. ad Stat. Faventis, tom. 2. rubr. 4. num. 10. Tanchre-*

di consult. 3. num. 13. & seq. & consult. 92. nu. 9. & 10. Pasqual. quest. mor. cent. 3. quest. 220.

Quod si casus præsens veluti mixtus cadere non potest sub dispositione exorbitanti, & odiosa Constitutionis Sixtinæ *Gomez. in regul. de impetr. benef. vac. per obit. famil. Card. quest. 15. Mandos. ad regul. 3. Cancell. num. 9. & 10. Gratian. discept. 947. num. 21. & 22. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 103. & 104. Sanch. de Matr. lib. 8. disp. 2. num. 3. & 28.* multo ergo minus sub ea comprehensus dici potest, attenda longæva, & immemorabilis observantia, quæ est fida legum, & Pontificiarum Constitutionum interpret. Nam ab eo tempore, quo eadem Constitutio emanavit usque in hodiernum diem innumeri sunt editi Tractatus Legales cum insertione Bullarum Summorum Pontificum, Decretorum Sacrarum Congregationum, & Rotæ Decisionum, quæ res cum sit Illustrissimis PP. totique Curie notissima, alio Testimonio non indiget; Et quod plus urget, hujusmodi observantia roborata reperitur autoritate duplicis rei judicæ, primæ scilicet promanantis à sententia lata anno 1657. per bon. mem. Rev. P. D. Antaldum Auditorem Eminentissimi Camerarii, qua pronunciarum fuit licuisse, & licere Impressoribus Urbis imprimere Tractatus Legales, tamen si in illis apponantur aliquæ Decisiones Rotales accessoriè, & ad perfectionem operis, *Summ. d. num. 1. & alterius plenæ Cameræ in præciso puncto, de quo nunc agimus, ab ipso Adversario acceptæ, mediante renunciatione litis, & refectione expensatum, Summ. d. num. 2. 3. & 4.*

Quamobrem intentui nostro haudquam ob stare potest capitulum XI. novi appaltus, quod Sanctissimus per suum Chirographum præventivè confirmavit, *Summ. num. 5. litt. B.*

Siquidem præsumibile numquam est, quod fuerit de mente, & intentione Summi Pontificis feliciter Regnantis tollere de medio immemorabilem, & subvertere antiquam rem judicatam, in quam jamdiu prolata fuerat sententia R. P. D. Antaldi, nec non modernæ sen-

sententiæ plenæ Camerae latæ favore Principalis, ab ipsomet Adversario solemnè stipulatione acceptatæ præcisè facientes hodiernam quæstionem, quoties de eis Summus Pontifex scientiam non habuit, nec illis expressè, & specificè derogavit, prout necessariò requirebatur, in modum, ut nullatenus sufficiant consuetæ illæ clausulæ prægnantes, & effrænatae, quas curialium solertia uberrimè adinvenit, ut de immemorabili observantia *Spad. conf. 92. num. 4. lib. 3. Peregrin. conf. 65. num. 10. lib. 4. Sison. de regal. lib. 1. cap. 5. num. 142. & 143. Palm. al. legat. 258. num. 21. rom. 3. Rota in Legionen. parochialis II. Januarii 1706. coram R. P. D. Kaunitz, & promiscuè de sententiis, & rebus judicatis Aym. conf. 172. num. 3. & 4. Alex. conf. 30. num. 1. lib. 5. Nat. conf. 524. num. 24. lib. 3. Merl. observ. for. 125. num. 12. Mans. consult. 649. num. 42. tom. 7. Add. ad Burattum, decis. 187. litt. A. R. P. D. Ansal. in addit. ad ejus decis. 37. num. 13. Palm. decis. collect. 306. num. 220.*

Maximè reflectendo ad gravissimum damnum, quod inde emergeret nedum omnibus Urbis Typographis, qui cum in sudore vultus sui panem quarant, vix, ac ne vix quidem superesset, unde illum quarere possent: Sed etiam universæ Reipublicæ; Quandoquidem si Tractatus Legales, quibus inseruntur Decisiones, Resolutiones, & Bullæ privativæ Impressiois Cameralis addicerentur, permettendo ad ejuslibitum exigere quæcumque vellent emolumenta impressiois; Authores profectò deterrerentur, atque abstinere ab operibus edendis, quos tamen potiùs Supremi Principes specialibus favoribus, & gratis ad opera edenda solent allicere, *Card. de Lugo de just. & jur. tom. 3. disp. 16. sect. 3. sub num. 170. §. certum tamen est, Fragos. de Regimine Reip. tom. 1. disp. 19. num. 104. Scacc. de commerc. p. 3. quest. 7. limit. 10. num. 11. Raynald. observ. crim. cap. 16. §. 20. num. 28. & seq. Merl. in suis tract. tom. 2. tit. de rebus restit. quest. 30. in 6. modo vers. de utilitate.*

Quo circa non est ullo modo dicendum voluisse Pontificem pium, æquum, & justum, privativam extendi ad hunc *Monacelli, Formul. Suppl.*

casum, qui adedò exitialis esset cæteris Urbis Typographis, quique directè opponeretur bono publico: cum immò à fortiori cautum sit, quod sic concessiones, & rescripta Principis in damnum tertii, vel contra publicam utilitatem impetrentur, perinde haberi debeant, ac si non emanassent, *ut cor. tit. Cod. si contra jus, vel utilit. public. & latè exornat Rub. in addit. ad decis. 217. num. 27. & seqq. par. 9. rec.*

At verò cur his utimur mediis ad probandum, quod antedictum capitulum XI. novi appaltus obesse non possit, quominus principalis, aliique Typographi imprimere valeant hujusmodi Tractatus, quando nos habemus ipsius Pontificis voluntatem satis superque in suo Chirographo expressam, ut scilicet concederetur Adversario Impressiois cameralis appaltus, *con tutte le sue ragioni, e private solite di stampare? Summario d. num. 6. litt. A.* Quis autem non videt, quod si ex Pontificis jussu erat Adversario concedenda Impressiois *con le private solite di Stampare* non poterat subinde apponi in Instrumento appaltus ante dictum capitulum, cujus vigore attrahi nunc prætenditur sub privativa, quod non est consuetum, nec usitatum, sed remanet quin hodierna quæstio semel ejusdem Adversarii judiciali factò dirempta, non nisi contra ipsum sit modò intrepidè resolvenda: cum ea sit virtus renunciationis, ut quæ fuerunt, ea mediante, sopita, ampliùs instaurare non sinat, *Bald. in l. postquam liti, num. 11. vers. ego dico, Cod. de pact. Cagnol. in l. 2. nu. 122. vers. respondet, Cod. de edend. Tiraquell. in l. si unquam, verb. donatione largitus, num. 203. Cod. de revoc. donat. ad rem nostram advertens, quod qui liti simpliciter renunciat, id non alia causa facit, quàm quia inter agendum animadvertit sibi jus non esse in re controversa.*

Quare, &c.

Jo: Philippus Lippi.

I Re.

Rescriptum Camera 6. Febr. 1711.

Additiones recenter factas in cap. 11. Appaltus non esse servandas, & ad mentem, & mens est, ut Decisiones, & alia imprimenda non sint extranea, sed ad opportunitatem operis tantum.

Post hæc, cecinit Vates.

Crescit in adversis virtus, & Lucanius inquit,

Obruta sic in fronte ad sidera Palma levat

Nubibus obtectus pandit sua lumina Phæbus

Aurum, ac in flammis promicat inde magis,

Emitto percussus ferro hinc inde favillas,

Atque manum radiis tollit ad astra silex,

Dat Thus combustum pergratum è pectore odorem.

Pressa quoque effundit dulcia musta botrus

Cernitè crudeli concussam turbine Quercum;

Flectitur, at numquam corruiat illa tamen

Ne doleat sapiens rabido si perditur ore,

Nobile namque decus parturit invidia.

Eod. tit. form. 51. pag. 177.

- 75 Num. 21. Et quod Episcopus procedere debeat ad poenam damnorum datorum, quando ei constat, studiosè culpa Colorum Regularium damna dari, declaravit Sac. Congreg. Immun. in una *Asina* 9. *Maji* 1639. quam refert *Ricc. in Synop. verb. poena, num. 2.*

Tit. 2. form. 2. pag. 185.

- 76 Num. 6. Concilium Trid. sess. 23. cap. 8. de refor. Stauit, promotum sine Dimissoriis proprii Ordinarii, remanere suspensum, donec eidem D. Ordinario vi-

debitur: queritur, an in hoc textu Concilii nomine Ordinarii comprehendatur Vicarius capituli pro primo anno Sedis vacantis? Et respondetur *negative*.

Currente enim primo viduitatis anno Sedis Archiepiscopalis Neapolitanæ; Complures Clerici Diocessani obtinuerunt à Sede Apostolica Brevia gratiosa de se promoveri, faciendo extra tempora ab Episcopo viciniori: at quia ab isto Ordines non susceperunt, res fuit ad Sac. Congreg. Concilii delata, quæ illos suspensionem incurrisse declaravit, juxta definita à Tridentino loco citato: verum quia Concilium reliquit absolutionem arbitrio Ordinarii, ut jam dictum fuit, Vicarius Capitularis eos absolvit: at proposita causa in plena Congregatione Concilii, consultis pro veritate Theologis, & Canonistis, die 27. Aprilis 1686. rescriptum fuit, *Clericos Ordinatos non esse valide absolutos, ac proinde absolvendos esse ab irregularitate ad cautelam*, quam resolutionem confirmavit in repropofitione causæ 7. *Decembris ejusdem anni*: ex motivo quòd Vicarius Capituli pro primo anno, non comprehendatur ad hunc effectum sub nomine Ordinarii, sed eum tantum comprehendendi, ad quem sine ratione suæ Jurisdictionis ordinariæ, sive ex destinatione Sedis Apostolicæ pertinet ordinare, seu dare dimissorias ipsis promovendis.

Hanc autem suspensionem proprius Ordinarius relaxare potest quandocumque, ut respondit eadem Congreg. in *Tudertina* 20. *Decembris* 1687.

Tit. 2. form. 4. pag. 190.

Num. 2. Episcopus non exigit procurationem à Clero, & ab Ecclesiis Civitatis dum visitat, quamquam ipse moretur in alio Oppido Diocesis, *Sacr. Congreg. Concilii in Aliphana* 18. *Julii* 1705. in qua Episcopus morabatur in Oppido Pedemontis, parum distans à Cathedrali.

Num. 3. Quod ibi firmatur circa quantitatem procurationis debitam Vicariis Generalibus, & Capituli Sede

vacante post annum visitantibus, scilicet pro medietate solvi solita Episcopo, *Sacr. Congreg. Concilii in Ostunen.* in responsione ad 5. 28. Julii 1708. procedat etiam in Vicario Apostolico visitante; & censeo, quod sic, nam hic quoque visitat, tamquam Vicarius Jurisdictionis ad instar Vicarii Capitularis; non autem tamquam Delegatus Papæ, & idè tractandus est tamquam inferior Episcopo, prout volunt decreta ibi, & hic allegata, quibus addo *Carol. Ant. de Leg. ad Ventrigl. in prax. p. 2. annot. 24. §. 2. num. 1. Passer. in cap. exigit, num. 3. de cens. in 6.* Et ratio ea est, quia Visitatores Ordinarii inferiores Episcopo, pauciores homines, & pauciora Jumenta, quibus cibaria sunt danda, secum habere, & conducere debent, ut advertit *Leo Thefaur. For. Eccles. p. 2. cap. 16. num. 39. & 40.*

81 Et hoc optimè probat extravagans *Vas electionis, de cens. & exaction.* in qua *Benedictus Papa XII.* taxat procuracionem Visitatoribus juxta eorum Dignitatem, ubique determinat, quod ubi Archiepiscopus visitans exigit pro procuracione solita centum, Episcopus ultra octoginta, Abbas ultra sexaginta, Archidiaconus, Decanus, Præpositus, & alii inferiores Archiepiscopis, & Episcopis, quibus de jure, vel ex privilegio procuracionis receptio competit visitando, ultra triginta exigere, & recipere non præsumant.

82 Et hinc est, quod licet Vicarius Apostolicus non pro Episcopo, sed pro se agat, & locum vacantem teneat, & plenariam jurisdictionem habere dicatur, & magis honorandus sit, quàm Vicarius Generalis creatus ab Episcopo, tamen in visitatione non est procurandus sicut Episcopus, cum sit illi inferior ex præallegatis, & ita cum inferioribus Episcopo practicari debere, statuit quoque *Concilium Provinciale Colonien. editum anno 1549. de Visit. §. 7.* ibi: *Requirimus Reverendos Comprovinciales Episcopos nostros suffraganeos, ut quando non per se, sed per Commissarios visitabunt, non sinant visitandos supremis electionibus, ac procuracionum juribus gravari,*

precipimusque, & mandamus Universis, & singulis Nobis inferioribus, ne superfluum famulitium in comitatum assumant, & victualium sumptu mediocri pro sua decentia sint contenti, Concil. tom. 3. pag. 916.

Num. 10. Constito de exactione excessiva procuracionis, Visitator condemnari debet ad restitutionem dupli, ut ibi firmatur, & ita quoque mandavit *Sacr. Congreg. Concilii in Panormitana*, in qua cum quidam Archiepiscopi Delegatus in Visitacione à quodam Clerico Titulari procuracionem excessivam exegisset, qui reclamavit in *Sacr. Congreg.* rescriptum fuit 13. Febr. 1608. *Archiepiscopo Montis Regalis, ut si comperit, rem ita esse, mandet Oratori ab Archiepiscopo Delegato restitui duplum ejus quod accepit, illumque severè redarguat, quod moderationem Decreti Concilii præscriptam excesserit, lib. Position. fol. 100.*

Num. 16. Imò, quod Visitatores exigentes procuracionem excessivam, incurrant pœnas ibi relatas, & teneantur ad restitutionem absque alio facto, & sententia Judicis, tenet *P. Octavius à S. Joseph. mor. tom. 2. tit. 241. num. 2247.* circa fin. & hoc, quia vigore præcepti injuncti, tam in cap. exigit, de cens. in 7. quàm in *Concilio Trid.* quod habet vim sententiæ condemnatoriæ specialis, obligatur ad executionem pœnæ ante omnem aliam sententiam, quod desumitur etiam ex propositione 20. damnata ab *Alex. VII.*

Eod. tit. 2. forma. 6. pag. 190.

Num. 5. Episcopus vigore cap. 1. sess. 14. de reform. ob occultum crimen sui subditi, non solum potest ex informata conscientia cum extrajudicialiter arcere ab Ordinibus, sed etiam ab Ordinibus jam susceptis illum suspendere, ut præter autoritates ibi allatas, respondit *Sacr. Congr. Concilii in Alerien. 4. Nov. 1617. l. 14. Decr. fol. 134.* Et sæpè sæpius eadem *Congreg.* rescripsit, quod Episcopus sus-

pendens aliquem Presbyterum ab Altari, & Ordinum exercitio ex causis sibi benè notis, validè suspendit 11. Decemb. 1621. lib. Decr. pag. 87. in Sagon. 21. Julii 1625. Bononien. 14. Nov. 1654. Ifernien. 20. Decemb. 1687.

87 Et nota, quod licèt Ordinarius possit punire Subcollectores pro delictis notoriis, & scandalosis, vel si non observent Edictum de non accedendo ad collocutoria Monasteriorum Monialium, Sac. Congreg. Concilii in Hiporedien. 13. Maji 1682. eique subjecti sint quoad celebrationem Missarum, & alias functiones Ecclesiasticas, & quo ad onera ipsis ratione Beneficii incumbentia eadem Congreg. in Caven. 24. Maji 1664. lib. 24. Decr. fol. 153. non potest tamen illos à divinis suspendere ob delicta occulta, sicut ceteros subditos, ut ipsa Sac. Congreg. respondit in Vercellen. 24. Nov. 1631.

Eod. tit. 2. form. 7. pag. 203.

89 Num. 3. Adverte ibi, quod si Canonicus Theologus sit infirmus, infirmitate sanabili, non potest ab Episcopo compelli, ad substituendum alium, eo autem casu quo substituendus sit, puta in casu absentiae sine legitima causa, electio substituti ad Episcopum pertinet, Sac. Congreg. Concilii in Asten. 30. Maji 1620. & in CasarAugustana 1682. sumptibus Canonici Theologi munus non adimplentis, in Placentina 29. Martii 1687. nisi autem Episcopus procedat contra eum ad privationem, non tenetur servare temporum intervalla, quæ præscribuntur in cap. 12. sess. 24. eadem Sac. Congr. 15. Novembris 1621. lib. 12. Decr. fol. 85.

92 Num. 5. Quemadmodum Divina sapientia in Cœlesti Hierusalem, ac triumphanti Ecclesia miro ordine mansiones multas apposuit juxta diversitatem graduum præcedentiæ, vel secundum ministeria, ut in Angelis, vel secundum merita, ut in Beatis, ita etiam Divino afflatu militantem Ecclesiam ad instar triumphantis admirabili dif-

penstatione per suos Vicarios condecorati mandavit; qui certos gradus, & ordines distribuerunt, ut illorum armonia, & varietate unicuique secundum suam dignitatem, daretur honor, & præcedentia, utque hoc modo in Ecclesia militanti tanquam imagine triumphantis, adesset concordia inter majores, & rectè singulorum gereretur administratio officiorum, ut dicitur in c. ad hoc 7. dist. 89. Quare sicuti condemnandi sunt, qui ambitu, & humane gloriæ cupiditate, primos recubitus, & primas Cathedras usurpare conantur, de quibus loquitur Evangelium Matth. 23. ita laudandi sunt, qui de præcedentia, & majoritate contendunt, ut ordo, & consonantia inter Clericos, & Ecclesias particulares, majori perfectione servetur, ut dixit Rot. in Lucana Præminentiarum 28. Junii 1700. coram Molines, Gratian. discept. 845. num. 2. & 3. Franch. de Eccles. Cathedr. cap. 33. à num. 9. usque ad 24. Ricciardell. l. i. cæo Eccles. cap. 8. §. 3. num. 10. & seqq.

Quo autem ad præcedentiam inter Canonicos in choro, de qua ibi loquutus sum, hæc accipe. Quæsitum fuit in Aſina, An coadjutori Canonici Presbyteri in Ecclesia, in qua præbendæ sunt distinctæ, debeatur præcedentia supra Diaconum, dum pro suo coadjutore Divinis interest, & Sacra Congreg. Rituum respondit in casu proposito, præcedentiam deberi die 4. Martii 1644.

Et in eadem Aſina 31. Maji 1673. an præcedentia deberetur coadjutori Canonici Ordinis Presbyteralis, non adhuc Sacerdoti, sed in minoribus tantum ordinibus constituto, & Sacra Congregatio Rituum respondit Affirmative.

Et an Canonici Ordinis Diaconalis, in minoribus Ordinibus, vel in sacro Diaconatus ordine tantum constituti, debeant præcedere Canonicis ordinis subdiaconalis in Presbyteratus ordine constitutis? Et Sac. Congreg. eadem respondit Affirmative: ea ratione, quia ubi Præbendæ sunt distinctæ, attenditur cujus Ordinis sint Canonici,

nici, seu Coadjutores, non autem attenditur qualitas, seu Dignitas personarum.

97 Et iterum in eadem Aesina: An praesente coadjutore Diacono, & per se ipsum inserviente, illius Coadjutor Diaconus debeat in choro, & functionibus Ecclesiasticis stare post omnes Canonicos ejusdem Ordinis Diaconalis tantum, vel potius post etiam Canonicos subdiaconos in casu? Et Sac. Congreg. Rit. respondit die 4. Aprilis 1705. *Affirmative quoad primam partem, negative quoad secundam.*

98 Et in Sutrina. In Collegiata Ecclesia Braccian. inhærendo Decreto Ecclesiae Collegiatae S. Mariae ad Martyres de Urbe alias emanato 29. Martii, & 27. Septembris 1659. in quo fel. rec. Alex. Papa VII. in Congreg. ordinaria coram eodem habita decrevit, Canonicos Sacerdotes, quamvis possessione Canonicatus posteriores, ubi Præbendæ non sunt distinctæ, semper, & ubique præferendos esse Canonicis inferioris Ordinis, etiam possessione canonicatus anterioribus, non obstante immemorabili consuetudine, quem abusum imperceptibilem declaravit die 30. Julii 1689. Et idem prius declaraverat in Farfen. pro Collegiata S. Mariae Terræ Toffiæ 15. Septembris 1668. *Ricc. collect. 1446.*

100 Præcedentia inter simplices Presbyteros, debetur antianis, præterquam in functionibus, in quibus Presbyteri juniores supplent vices, & munus Parochi, Sac. Congreg. Rit. in Prænestina præcedentiæ 13. Augusti 1701. Idèdque Presbyter Prothonotarius, ratione hujus dignitatis, non præcedit in choro, & functionibus aliis presbyteris antianis, licet non adsint in Ecclesia distributiones; Sacra Congreg. Rit. in nullius Phasani præcedentiæ 24. Januar. 1688. Secus tamen, si incederet in habitu prothonotarii, ut declaravit eadem Congreg. in alia Ventimilien. 13. Septemb. 1670.

103 In processionibus, quæ sunt cum interventu Capituli Cathedralis, præcedentia debetur Beneficiatis ejusdem supra parochos, Sac. Congreg. Rit. in Taurinen. 2. Octobris 1683. & licet contrarium decisum reperiat in alia Bituntinæ *Monacelli, Formul. Suppl.*

na 21. Augusti 1688. in qua præcedentia data fuit parochis supra Beneficiatos Cathedralis, hoc evenit, quia Parochi Bituntini habent stolum in choro, & sunt de gremio illius Capituli, ut positione recognovi. Præcedentia autem, quæ debetur parochis perpetuis, eadem debetur parochis, & curatis amovibilibus ad nutum, quia etiam hi gaudent prærogativis parochorum perpetuorum, ut respondit *Sacr. Congreg. Conc. in una Comen. 27. Martii 1706.* & ita quoque servatur in Urbe; & amplia hoc etiam procedere in eorum substitutis, & subrogatis, *Sacr. Congreg. Rit. 20. Januarii 1691.*

107 Dignitatibus autem, & Canonicis cathedralis convenit distinctio, tam quoad qualitatem paramentorum, quam quoad locum se parandi in Missis, *Sacr. Congreg. Rit. in Recineten. 20. Martii 1706. in responsione ad 1.*

108 Num. 9. In comprobationem meæ propositionis contra sententiam Panimollæ ibi firmatæ, adde Decretum *Sacr. Congreg. Rit. in Sutrina 27. Augusti 1707.* in qua fuit in terminis resolutum, quod Canonicus Diaconus, qui habet anteriorem possessionem, si postea promoveatur ad Sacerdotium, non recuperat locum præcedentiæ, quem prius cesserat Canonico presbytero possessione posteriore.

109 Num. 11. Dispensatio ætatis, ad effectum consequendi Beneficium Jurispatronatus familiæ, non conceditur in præjudicium alterius vocati, licet remotioris, qui habet qualitates requisitas, ut ibi animadversum fuit, & iterum præter decretum allegatum, denuò respondit *Sac. Congreg. Concilii in Cremonen. 8. Julii, & 30. Septembr. 1702.*

Eod. tit. 2. form. 8. pag. 209.

110 Num. 9. Declarationes Sacræ Congreg. Concilii Rota Romana observat, & reverenter recipit, quia ligant in utroque foro, etiam quod non sint publicatæ, ut præter ibi allegatos dixit *Rota coram Burratt. decis. 479. num. 3. ibique Adden. 1 3 num. 21.*

num. 21. Fagnan. in cap. à qua, num. 17. in fin. de consec. Eccles.

111 Num. 10. Parochus, qui non habet congruam sustentationem, Parochiani per singulos tenentur ei subministrare necessaria, ne aliàs ipse intentus ad querendum sibi victum, deserat curam animarum, aut ob nimiam egestatem committat non committenda, ut dixit Rot. coram Dmoz. jun. decis. 631. num. 5. ideoque cum Parochus ruralis Camerinen. Diocesis, non haberet nisi scuta annua 18. Vicarius Generalis condemnavit Parochianos ad augendum illi congruam usque ad summam scutorum 30. præter emolumenta incerta Curæ, & habito recursu ad Sacram Congreg. Concilii, hæc sub die 11. Decembris 1694. decretum Vicarii confirmavit.

112 An autem populus, & Parochiani, teneantur contribuere pro refectione Campanarum Ecclesiæ, videndus est Tondut. quest. benef. tom. 1. par. 1. cap. 38. num. 14. & tom. 2. par. 3. cap. 133. quibus in locis videtur firmare, quod cum Campanæ principaliter sint inventæ, & institutæ ad convocandum populum ad officia divina, & effundendas preces, dum timentur tempestates, quæ à malis spiritibus sæpè excitantur, & qui auditis his Tubis militantis Ecclesiæ timent, & à tempestatis concitatione quiescunt (ad hoc enim Campanæ benedicuntur Biss. hierurg. lit. C. num. 39. §. 7. Mart. à Rio disq. magic. lib. 6. sect. 3. remed. ult. pag. mihi 741.) tam Parochus qui decimas percipit, quàm Parochiani tenentur pro refectione saltem unius Campanæ majoris necessariæ pro servitio divino pro rata contribuere, non autem pro refectione plurium Campanarum superfluarum, nisi adsit consuetudo contraria.

Hincque admonentur Visitatores, ut in visitatione de tali consuetudine inquirant, & in actis visitationis, quidquid hauserint, referant, & simul recognoscant, an Campanæ Ecclesiarum fuerint antequam in Campanili collocarentur, benedictæ, & consecratæ ab Episcopo, vel ab alio habente facultatem: nam ut sint benedictæ, est de præcepto, prout habetur in Pontificali in-

tit. de benedict. campan. ubi præscribitur, quod Campana debet benedici antequam ponatur in Campanili: verbum enim illud, debet, necessitatem importat, gloss. in clementina attendentes, verb. debeant, de stat. Monach. Adeo etiam Regulares cogi possint ab Episcopo ad deponendum de Campanili Campanas, si ibi non benedictas appendissent, ut à Sac. Congreg. decisum fuisse referunt Nicol. in flosc. ver. Campana, num. 5. Gavant. in manual. cod. verb. in addit. num. 1. qui ulterius ex decreto Sac. Congreg. Rit. ait, quod Episcopus potest prohibere si Campanæ Ecclesiæ nondum benedictæ pulsentur, & quod benedictæ non pulsentur pro re prophana, nec ad convocandum populum ad arma, & concordat Crisp. de visit. pastor. par. 2. §. 9. num. 9. ubi aliud decretum Sacræ Congreg. Episcop. & Regul. adducit.

116 Si autem in visitatione inveniatur aliqua nova Ecclesia sine Campanili, & sine Campana, remediis juris cogantur ii ad providendum de Campana, qui Ecclesiam ædificaverunt: nam qui Ecclesiam construit, Campanam quoque construere debet, Nicol. lucubr. can. l. 3. tit. 48. num. 4.

117 Et est advertendum, quod benedictio Campanarum ab Episcopo delegari non potest, quia unctio, quæ debet fieri cum Sacris Oleis, est Ordinis Episcopalis, & de necessitate præcepti, ut habetur in citato pontificali, & idè inferiori Episcopo committi non potest, nisi ex speciali Indulto Papæ Sac. Congreg. Rit. in Majoricen. 19. Aprilis 1687. Et qui habet Indultum, non potest aliis benedictionem delegare, nisi hoc illi concedatur expressè, eadem Cong. in nullius Fulden. 1. Septembr. 1703. Abbates verò Regulares, &c.

118 Num. 12. Parochi Cathedralium, & Collegiarum, qui sunt primæ dignitates, non excusantur ab applicatione Sacrificii Missæ pro populo diebus Dominicis, & Festis per Missam Conventualem, sed tenentur celebrare, & applicare suprascriptis diebus pro Populo, vel per se ipsos, vel per alios co-

rum

rum sumptibus, Sac. Congreg. Concilii in Viterbien. 31. Martii 1708.

121 Et est hodie tam firmum, & absolutum, quod omnes Parochi teneantur diebus Dominicis, & Festis de præcepto Sacrificium Missæ applicare pro Populo, ut proposito iterum dubio in Nullius Nonnullana 30. Augusti 1698.

An Parochus Missam celebrare teneatur, & sacrificium applicare pro Parochianis in diebus Dominicis, & Festis: Sive habeant congruam, sive non? Fuit à Sac. Congr. g. Concilii responsum: Juxta alias declarationes censuit teneri, nec posse eisdem diebus aliam elemosynam recipere, &c. Addentes insuper quod Em. V. pro suo Pastoralis zelo detestantes Parochos compellere non gravetur.

Quod decretum demum eadem Congreg. traditione mandavit Episcop. Pistoriensis 14. Februarii 1699. qui ab Innoc. XII. per Breve confirmari, & approbati obtinuit (salva auctoritate Sac. Congregationis) prout testatur Cleric. in tract. de Sacrif. Missæ in princip. post num. 7. ubi per extensum præfatum Breve producit.

Et quamquam nonnulli Parochi Diocesis Narnien. qui nisi tenuissimam congruam penè scutorum viginti quinque, aut triginta non habent, recursum habuissent ad Sac. Congreg. pro aliqua dictorum decretorum moderatione, & exposuissent à Parochianis tanquam miserabilioribus, congruam augeri non posse, & quod congruæ alimentariæ numquam derogatum censetur quia, qui Altari servit, de Altari vivere debet, & bovi trituranti os claudendum non est, & ideo aliqua mitiori provisione cum ipsis indulgendum esse postulassent, ne Parochiales illæ, & cultus Divinus desererentur, aut cogerentur facere quæ non decet adhuc (ut mihi significavit Episcopus) de mense Julii 1711. prodidit rescriptum, quod servare deberent decretum emanatum in dict. Nonnullana. Ratio autem horum decretorum est, quia Parochus non ratione sustentationis, sed ratione Officii tenetur sacrificium pro Populo applicare.

Num. 26. Clericus Beneficiatus negotiator, si monitus negociare non desistat, spoliandus est Beneficio, Panimoll. decis. 71. num. 6. Si verò fiat irregularis, licet non sit de jure privatus Beneficiis obtentis ante irregularitatem, remanet tamen privatus Beneficiis postea obtentis, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Hispanen. 9. Julii 1701.

Potest autem Episcopus prohibere Clericis Minorum Ordinum, & primæ Tonsuræ, ne exercent mercaturam, nec suscipiant Appaltus Aquæ vitæ, Cera, Tabacci, Saponis, vel Macinatus, ut respondit Sac. Congreg. Concilii in Civitatis Plebis 2. Augusti 1687. lib. 37. Decr. fol. 464. si autem prohibitioni Episcopi, non obtemperarent, & hujusmodi negotiis se immiscerent, privandi essent privilegiis Clericalibus, juxta jam à me dicta tom. 2. pag. 169. & 170.

Eod. tit. 2. form. 10. pag. 233.

Num. 19. Adde ibi, quod Superiores Regulares locales incurrunt pœnam privationis vocis activæ, & passivæ ipso facto, si omittant legere in publica Mensa, seu capitulo ad hoc specialiter convocato statutis temporibus, Constitutiones Apostolicas ad Sanctum Officium pertinentes, quæ indicantur in decreto Sac. Congreg. Inquisitionis ab Urbano VIII. approbato sub die 15. Decembris 1633. impresso in Bullario tom. 5. consit. 165. pag. 266. & commovere Subditos de injuncta observantia, & executione earundem Constitutionum, de qua lectura, & commonitione facta, certiorare debent publico documento d. Sac. Inquisitionem de Urbe, cujus attestacionis Formula modo sequenti concipi potest.

F O R M U L A

*Attestationis de lectura facta Constit.
Apost. ad S. Offic. spectan.*

EGo infra scriptus Superior Conventus N. loci N. fidem facio, sexta feria post octavam Assumptionis B. Mariæ Virginis in publica Mensa lectas fuisse Constitutiones Apostolicas ad Officium Sanctissimæ Inquisitionis spectantes, meque omnes PP. & Religiosos ejusdem Conventus de injuncta observantia earundem, & decretorum ad Sanctum Officium Inquisitionis de Urbe pertinentium, ad formam præscriptam in decreto hac de re edito jussu san. mem. Urbani VIII. commonuisse, in quorum, &c. Datum, &c.

Locus † Sigilli.

N. Prior Conventus N.

Eod. tit. 3. form. 3. pag. 228.

127 *Num. II. ver. prout est in Beneficiato.* Canonicus inquisitus, ad effugiendam carcerationem se absentando à residentia donec expediatur processus, & declarato, quod non sit reus cum rescripto: *Ex hactenus deductis, vel non molestetur*: non perdit fructus Canonicatus, neque distributiones, *Sac. Congreg. Concilii in Gravinem. 24. Julii 1604. in Arianen. 24. Aprilis 1683. in Theatina 19. Novembris 1707. & in Reatina 5. Maji 1708.* in qua favore Canonici Petrozzi fuit rescriptum. *Deberi usque ad diem obrenti decreti, non molestetur.*

128 Secus si esset Clerici publicus percussor, & tanquam Excommunicatus Choro non interesset, nam tunc non posset tempus absentiae computare in tempus vacationis Canonicis à Concilio concessæ, nec lucrari redditus Canonicatus, ut eadem Sac. Congreg. declaravit in alia *Reatina 8. Maji 1657.*

Canonicus autem in Urbe commorans, si deputeretur ab Episcopo suo ad visitandum limina, debentur ei distributiones unius mensis, *Sac. Congreg. Concilii in Vigilien. 6. Jan. 1682.* si verò Episcopum ad visitandum limina comitasset, tunc distributiones debentur pro toto tempore accessus, mansionis, & recessus, *eadem Sac. Congreg. in Comen. 28. Augusti 1688. lib. 38. Decret. fol. 284.*

Eod. tit. 3. form. 6. pag. 233.

Num. 5. Episcopus potest cogere Clericos Beneficiatos ad interessendum Processionibus publicis, *Sac. Congreg. in nullius Altamura 26. Martii 1678. lib. 30. Decret. fol. 47.* etiam censuris, quamvis non probetur consuetudo accedendi, dummodo censura sint comminatoriæ, ferendæ sententiæ, & in subsidium, eadem *Sac. Congreg. in Surrentina 6. Augusti 1689.* Non potest tamen cogere Canonicos ad interessendum Processioni, quæ fit tertia Dominica Mensis, *Sac. Congreg. Conc. in Sarnen. 27. Junii 1705. in responsione ad 7.*

Num. 7. Licet PP. Capuccini possint retinere, & processionaliter etiam deferre Imagines S. Antonii Paravini in habitu Capuceini: non possunt tamen subius Imagines ejusdem S. Antonii, vel Sancti Francisci de Assisio depictas, sculptas, vel impressas cum eodem habitu apponere, & retinere inscriptiones indicantes illas esse effigies dictorum Sanctorum cum veriori forma habitus ipsius S. Francisci, sed moniti, debent illas delere, & cancellare, ut jussit *Sac. Congreg. Rit. in Neocastren. 22. Januarii 1707.*

Eod. tit. 3. form. 9. pag. 241.

Num. 2. Possessio Canonicatus quomodocumque capta etiam non capitulariter, est manutenibilis, quando capitulum possessionem capi denegat, vel impedit sine justa causa, *Barbos. de Canon. cap. 15. num. 13. Rot. in Leodiens. sen*

seu Aquisgranen. Canonicatus 6. Martii 1701. §. 4. coram Scoto.

136 Num. 12. In illis Ecclesiis, in quibus adest consuetudo, ut Clerici, & presbyteri, antequam admittantur ad participationem Missæ, debeant intervenire per plures annos, & Missas celebrare gratis, est servanda, ut præter auctoritates ibi allegatas, declaravit Sac. Congregat. Concilii in Salernitana 11. Maii 1609. in Policastro. 13. Januarii 1683. & in Hidruntina 28. Novemb. 1705.

137 Num. 24. Si Episcopus esset irregularis occultus, posset facultatem dispensandi delegare suo Confessario, à quo poterit absolvi, & dispensari: nam in his quibus vigore facultatis sibi à Concilio tributæ, cap. 6. sess. 14. de reformatione subditis dispensat, potest se ipsum modo prædicto dispensare, Passerin. de elect. c. 27. qu. 1. num. 9. ubi concordantes.

Tit. 3. §. Unico de irreg. pag. 247.

138 Num. 10. Si dubitetur, quod Clericus sive Sæcularis, sive Regularis coram Episcopo, & respectivè Religiosus coram suo Superiore, querelam porrigat contra Sempronium calumniosam, non debet Episcopus, sive ejus Vicarius, nec Superior Regularium, neque ad instantiam Sempronii querelari, neque ex Officio, querelantem adigere, ut se subscribat ad pœnam talionis; quia talis pœna hodie non est amplius in usu, & recessit ab Aula, sed Accusator dolosus in pœnam extra ordinem damnatur arbitrio Judicis, ut ex cap. super his, de accusat. docent Guazzin. ad defen. reor. def. 3. cap. 3. num. 13. vers. sed circa, & cap. 13. num. 2. Zuff. de legit. process. qu. 27. num. 8. & seqq. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 2. numer. 2. Raynald. supplement. ad c. 32. supplement. 1. num. 3. 4. Memoc. de arbitr. lib. 1. tom. 4. cas. 322. n. 3. & 4.

139 Num. 14. Licet de rigore juris verum sit, quod clerici damnati, & transmissi ad Triremes pro delicto, quod de jure non habet infamiam annexam, si actu non remigaverint, possint peracta pœ-

nitentia post triennem laudabilem vitam, rehabilitari ab Episcopo ad exercitium Ordinum, per ibi firmata: in praxi tamen, ut plurimum, attentata infamia facti, Episcopi abstinere, & remittunt eos ad sacram Congregat. Concilii, prout accidit presbytero Josepho Cattaneo Comen. Diœcesis, qui ad Triremes damnatus, & transmissus ob armorum delationem, absque eo, quod remigasset, inde egressus supplicavit pro absolutione, & Sac. Congr. Concilii audita relatione Episcopi Die 14. Martii 1671. censuit si Sanctitati sue placuerit, posse per litteras Apostolicas in forma Brevis eidem Episcopo committi ut consisto de expositis, & præsertim, quod non remigaverit, Oratorem, pro suo arbitrio, & conscientia absolvat, & ad executionem suorum Ordinum rehabilitet, & restituat lib. 27. Decr. fol. 54. Ex quo decreto videtur, quod Sac. Congregat. judicaverit, requiri Papæ dispensationem.

Cum autem hoc Decretum pro obtinenda simili dispensatione, allegasset presbyter Petrus Cordonus Panormitanus, (qui ad Triremes damnatus, & transmissus tamquam reus indiciatus de crimine fabricationis falsæ monetæ, remigationi numquam operam dederat, & postea liberatus cum exilio à loco præteriti delicti, per decennium in Urbe commoratus exercitio Ludi magistri, laudabiliter operam dederat,) & preces pro absolutione porrexisset Sac. Congreg. die 8. Augusti 1705. rescripsit: lectum: & merito, quia in hoc secundo casu aderat infamia juris, & facti.

Beneficiatus autem damnatus in pœnam Triremium, non tamen transmissus, si habet onus residentie, potest servata forma Concilii Beneficio privati ob non residentiam, Sac. Congregat. Concil. in Asculana 13. Augusti 1707. in responsione ad 1.

An autem Clericus in Sacris constitutus ad Triremes transmissus, teneatur recitare horas canonicas? videntur, Bonacin. de hor. can. disput. 1. qu. 2. punct. 2. num. 3. Gavant. in Rubr. Breviar. sect. 1. cap. 4. num. 20. in fine, Donat.

Donat. in prax. tom. 1. part. 2. tract. 8. qu. 52. num. 8. & 9. & tract. 9. quest. 17. per tot. qui tenent sententiam affirmativam, ex eo quia nemo ex sua improbitate commodum reportare debet, nec illi libertatem conferre, prout dicitur de excommunicato vitando, ac etiam de solemniter degradato, qui tenentur hoc onus implere, Navar. de hor. can. cap. 7. num. 17. & seqq. & cap. 21. num. 17. Graff. dec. aur. par. 1. lib. 2. c. 50. num. 19. Pasqualig. ad Laurét. de Franch. contr. part. 1. num. 983. Sanchez. de Matrim. lib. 4. disp. 8. numer. 11. Et hanc sententiam amplexa est Sac. Congreg. Conc. nam dubio hoc proposito die 18. Augusti 1708. respondit: Dilata, & consulendum Sanctissimum pro commutatione.

Tit. 4. Excom. 7. pag. 255.

143. Num. 2. Quod Clerici, & Religiosi prohibeantur negotiari etiam per alios, habetur in Concilio Aquisgran. sub Ludovico Pio convocato anno 816. can. 92. ibi: *Illud etiam duximus prae-mouendum, ut sicut non suo, ita nec alieno nomine aliquis Clericorum exercere faenus attentet, indecens enim est crimen suum commodis alienis impendere; Ecce-neratores enim, & Negotiatores eodem nomine in jure significantur, ut ex Pratejo lex. jur. in verb. Negotiatores, & patet ex Evangelio Lucae cap. 10. Quae prohibitio profecto magis urget, & locum habet respectu ad Moniales, quae negotiis spiritualibus tantum intentae, & occupatae esse debent, ut monuit literis encyclicis Sac. Congr. Episcop. de mandato Papae, prout hic sequitur.*

Alli Monsignori Patriarchi, & civescovi, Vescovi, & altri Ordinarii dell' Italia, & Isole adiacenti, & anche alli Generali delle Religioni Presidenti delle Monache.

Che le Monache particolari non facciano spesa alcuna in occasione de' loro Officii, ne dopo quelli finiti, nè prima d' esercitarli.

LA Santità di N. S. che con paterno amore, & Apostolico Zelo invigila incessantemente a togliere gli abusi, e promuovere il bene spirituale di tutto il Cristianesimo, non lascia di stender l'occhio della sollecita sua Pastorale attenzione nella buona direzione delle persone Religiose, e specialmente delle Sacre Vergini, che con ragione si chiamano Illustrior portio Gregis Christi, sperando da essa non solo di conseguire la loro santificazione, ma ancora di potere ottenere per mezzo delle orazioni di queste dilette Spose del Nostro Signor Gesù Cristo, quando veramente attendano con tutto il loro spirito a quella Religiosa perfezione, a cui si sono consacrate, specialissimi ajuti dal medesimo Signore nelle gravissime, e pur troppo note calamità, che di presente affliggono per ogni parte la Santa Chiesa: Che però havendo inteso da varie parti, che uno de' principali impedimenti al profitto spirituale delle medesime Religiose ne' Monisteri dell' Italia, & Isole adiacenti, proviene dalle spese, che sono costrette di fare le Monache particolari in occasione de' loro officii, derivando da ciò (oltre le vessazioni importune, che si danno alli Padri, Madri, & altri parenti, quali talvolta non possono corrispondero) necessariamente la distrazione dall' orazione, e culto di Dio, l' inosservanza delle Regole, e l'attaccamento biasimevole alli beni terreni, e tal volta anche con pre-

giudizio del voto della santa povertà, le continue inquietudini, li stenti, e le occasioni di trattare con troppa libertà, e frequenza con secolari, con danno scambievole dell'anime; & inconvenienti anche più gravi, de quali giungono frequenti, e quotidiani ricorsi all'orecchie de Superiori ordinarii delle Sacre Congregazioni, e della stessa Santità sua, volendo la medesima, che onninamente si ponga un efficace rimedio a sudetti disordini, si come ha comandato, che a quelli opportunamente si provveda rispetto alli Monisteri di quest'Alma Città di Roma con diverse ordinazioni, contenute in un Edicto sopra di ciò pubblicato sotto li 4. Giugno prossimo passato, così per curare con egual rimedio l'istesso gravissimo male anche negl'altri Monisteri d'Italia, e dell'Isule adjacenti, ha incaricato a me d'ingiongere strettamente in suo nome a V. S. e nell'istessa maniera a tutti gl'Ordinari d'Italia, e dell'Isule sudette, come parimente alli Superiori Regolari delle Religioni Presidenti a Monisteri di Monache, che fatti ben ponderare dalle Religiose a lei sottoposte i sopradetti disordini, e le pessime conseguenze, che da essi provengono, e quanto all'incontro sia per conferire alla loro religiosa quiete, & a liberarle da infiniti fastidi, rimorsi, e scrupoli, l'alienarsi affatto dal pensiero, e sollecitudine d'ogni privato interesse temporale, ella seguendo l'esempio di quello, che si è fatto in Roma, incarichi sotto precetto formale di santa ubbidienza, con riservare a se fasoltà d'assolverle, & in oltre sotto pena di privazione d'Officio, e della voce attiva, e passiva, e altre a suo arbitrio, a tutte le Abbadesse, Superiori, Camerlenghe, Sagrestane, Rotare, & altre Monache Officiali di tutti li Monisteri, che non facciano, ne permettano rispettivamente, che dall'altre si faccia spesa alcuna, ancorche ne fosse data loro commodità da Parenti, o da altre persone durante li loro officii, nè meno quelli finiti, o prima d'esercitarli, nè di dare cosa alcuna di qualsivoglia valore a titolo di celebrazione di feste, o di donativo, nè sotto qualunque altro titolo, che abbia causa, occasione, o dipendenza dalli predetti officii, non solo alle

Superiore, Officiali, Monache, Novizie, & altre, che dimorano nel Monistero rispettivamente (quali pure non dovranno riceverla) ma nè anche alli loro Superiori, benchè Regolari, Confessori, Deputati, Fattori, & altri Officiali del Monastero, anzi nè meno illa Chiesa, o alla Sagrestia: ma qualsivoglia spesa d'uffici, o per celebrare le loro festività, o per occasione delle medesime, quale dovrà sempre essere conveniente, e moderata, si faccia colle rendite del Monistero senza contrarre debito alcuno: al quale effetto dovrà V. S. efficacemente ingiungere tanto alle Superiori, & Officiali, quanto alli Deputati, Sindici, & Economi di ciaschedun Monistero di procurare, che le sudette spese, come sopra moderate si stabiliscano dentro breve termine con li modi, che stimeranno più proprii, e convenienti approvarsi da lei, secondo le rendite de medesimi Monisteri. Intende in oltre espressamente la Santità sua, che la disposizione di quanto si contiene nella presente lettera sia universale, e commune a tutti li Monisterii di Monache eziandio governati da Regolari e da qualunque altro Superiore, benchè privilegiato, e privilegiatissimo, e degno di special menzione, o in qualsivoglia altro modo esenti, o anco immediatamente soggetti alla Santa Sede, come parimente alle Case d'Oblate, benchè non abbiano clausura, ne voti solenni.

Così dunque V. S. dovrà fare osservare con tutta diligenza, & attenzione: & in caso che per conseguire pienamente l'effetto che si desidera, quale sommamente preme alla Santità sua, ella abbia bisogno in qualche cosa degli Oracoli, & autorità della Santa Sede, non manchi di ricorrere alla medesima, con certa fiducia di venire assistita con tutto quell'ajuto, e protezione, che si giudicherà expediente, per ottenere onninamente il compimento di cosa sì necessaria alla quiete, e beneficio spirituale delle Religiose, e tanto importante al servizio del Signor Iddio, da cui le prego ogni maggior felicità. Roma 28. Luglio 1708.

G. Card. di Carpegna Prefetto.

Ferdinando Arcivesc. di Nicea Seg.
Præ-

Præter hanc Epistolam, adsunt alia ejusdem Congregat. litteræ sub datum Romæ 2. Martii 1702. & 4. Junii ejusdem anni 1708. in quibus mandatur, ut Moniales extra Urbem, tempore vestitionis habitus, aut professionis pro expensis faciendis, servent taxam præscribendam ab Ordinariis locorum.

- 147 Cæterum in executione præmemorata Epistolæ Ordinarii prudenter se gerere, & agere debent ne majores perturbationes eveniant, & damna, quia in illis Monasteriis, in quibus non servatur vita communis, & redditus communitatis, deductis impensis Infirmaria communis, manutationis Ecclesiæ, & Sacristiæ nil, aut parum pro aliis impensis Officiorum remanet, tolerandum est, ut Moniales particulares, quæ habent livella, & alia, quæ labore manuum suarum aliquid lucrantur, vel habent consanguineos divites, qui spontè, & liberaliter absque ulla Moniali impunitate, aliquid Ecclesiæ, Sacristiæ, aut Monasterio donant, ut expensas necessarias, & moderatas, de licentia tamen Abbatis, vel Episcopi, & pro utilitate Ecclesiæ, & Monasterii tantùm faciant, & respectivè recipiant: quia in his circumstantiis in nihilo offenditur paupertas, aut religiosa modestia.

Eod. tit. 4. Excom. 8. pag. 256.

- 148 Num. 2. Quod Moniales, quæ se invicem enormiter percusserint, absolvi possint ab Episcopo, etiam si sint ab ejus Jurisdictione exemptæ, tenet quoque Ricc. collect. 2223. vers. Scias hic his verbis: Scias hic, quod cum sæpè sapius contigerit Moniales ad invicem cum sanguinis effusione verberari, per Episcopum absolvenda sunt, etiamsi excessus enormis sit, & ipsa fuerit exemptæ.

- 149 Adde, quod etiam post Concil. Trid. potest Episcopus absolvere ab excommunicatione incurta propter levem Clerici percussorem, etiamsi sit ad forum contentiosum deducta, Sac. Cong. Concilii 26. Aprilis 1687.

Num. 5. Quod Monialis procurans abortum, non incidat in excommunicationem Canonis, Si quis suadente, quia non sibi, sed fœtui injuriam irrogat, præter ibi allegatos, tenet quoque Sayr. de censur. lib. 3. capit. 26. num. 17.

Eod. tit. 4. irreg. 2. pag. 269.

Numer. 11. Abbatisa est capax conferendi Parochialem, & Parochum nominandi, & instituendi, quem Ordinarius ad regimen animarum idoneum approbaverit, Sac. Congreg. Concilii in Mediolanen. 17. Decembris 1701. quia hæc dicitur institutio collativa Beneficii, cujus subjectum est Beneficium ipsum, quæ privilegio, consuetudine, aut præscriptione acquiritur, & cujus est capax Abbatisa, Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 33. quest. 12. numer. 1. Pasqualig. ad Laurent. de Franch. tit. de Abbatiss. quest. 14. num. 739. & 740. ad differentiam alterius institutionis, quæ dicitur authorizabilis, quæ à jurisdictione Episcopi inseparabilis est, & impræscriptibilis, respiciens principaliter curam animarum, cui coheret jurisdictione fori pœnitentialis, & consistit in approbatione, quam facit Episcopus de Parocho ad munus exequendum apto, & regendas animas, quarum rationem soli Episcopo ita instituenti, & exigenti reddere tenetur, Lotter. de re benefic. quest. 25. numer. 11. 12. & 13. & quest. 33. num. 99. cum seqq. lib. 1.

Eod. tit. 4. irreg. 3. pag. 270.

Num. 5. Filii infidelium, seu Hæreticorum, si conversi sint ad fidem Catholicam, possunt recipi, & admitti ad professionem in Religione approbata absque ulla alia dispensatione, dummodò non obstat aliqua Constitutio Ordinis, in quo sint recipiendi, quæ sit confirmata à Sede Apostolica Navar. consil. 26. num. 4. & 5. de regul. quem sequitur Donat. prax. rer. Regul. tom. 2. tract. 7. de qualit. recip. qu. 24. num. 1. & seqq. ubi plenè.

Num. 6.

Num. 6. Statuta, quæ disponunt, ut non admittantur ad Beneficia, sive ad Religionem, aut ad Prælaturas hi, qui descendunt ex infidelibus intra 3. vel 4. gradum, sunt contra jus, & servari non debent, nisi sint à Sede Apostolica approbata, *Rot. in Leodien. Canonizatus, 7. Martii 1701. §. 12. coram Scotto.*

In Appendic. pag. 278.

Num. 22. Notabilia sunt verba Concilii Provincialis Colonienfis sub anno 1549. celebrati, & in tom. 3. Conciliorum, p. 903. inserti ubi in Tit. de Synod. celebrat. in comprobationem meæ sententiæ hæc habentur.

Magno Status Ecclesiastici, immò Reipublicæ Christianæ detrimento sero quarimus, Synodos vel intermissas, vel non rectè hætenus fuisse celebratas: quarum necessitas hinc intelligitur, quod ubi deficit visitatio, ubi Officiorum non est cura, ubi examen, & studia bona jacuere neglecta, sola restant Synodi, seu Concilia in nomine Christi congregata, idonea non tantum ad bonorum morum plantationem, & extirpationem malorum, verum etiam ad mediorem, seu viarum, quibus ad istas pertingimus restitutionem cum primis valentia. Siquidem in Synodis redintegratur unitas, studetur corpori in sua integritate conservando, ubi ea quæ in visitatione non dabantur exequi, executionem studiis communibus assequuntur, ubi de capite, & membris, de fide, & pietate, de religione, & cultu divino, de moribus, de disciplina, de obedientia, de judiciis & rebus omnibus, ad bonè, Christianèque vivendum commodis, vel necessariis tractatur, atque statuitur, ut verissimè in Reformationis formula dicatur: Salus Ecclesiæ, terror hostium ejus, & fidei Catholice stabilimentum sunt Synodi, quas etiam rectissimè corporis Ecclesiæ nervos dixerimus. Neglectis enim Synodis, non aliter Ecclesiasticus ordo diffluit, quam si corpus humanum nervis solvatur. Hec ibi.

Et hoc idem omnibus Episcopis Italiæ Insularumque adiacentium in me-

moriæm reduxit Alexander Papa VII. sua Bulla 20. impressa in Bullar. tomo 6. pag. 36. in qua §. 8. hæc habet: Hoc enim persuasissimum vobis esse non dubitamus nihil frequenti animarum recognitione, Synodorumque celebratione, populorum salutis, ac veteri discipline constituenda accommodatius esse, quo intermisso magna in moribus continuo ad omnem improbationem, ac peccandi licentiam, facta est immutatio. Si hæc Episcopi serio perpenderit, convocationes Synodales, (ut monui) facere non omittent.

In convocatione autem Synodi est advertendum, quod Sacerdotes, & Clerici non habentes Beneficia, nec Officia Ecclesiastica, non tenentur accedere ad synodum, nisi quando agitur de reformatione morum, aut de re concernente totum Clerum, vel de intimandis Decretis in ea factis: Si Episcopus acturus erit super aliquo ex præmissis, debet facere mentionem verbis specificis in Edicto convocationis, *Sac. Congr. Conc. 7. Januarii 1654. l. Position. 98. fol. 124.*

Priores, Guardiani, & cæteri Superiores parvorum Conventuum, tenentur accedere ad Synodum, quatenus vocati fuerint ab Episcopo tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, qui si non interveniant, potest suo arbitrio illos multare, excepta multa pecuniaria, *Sac. Congr. Concilii in Pientina 16. Junii 1703.* Conventus tamen, qui non fuerint suppressi, & in quibus adest numerus sex Religiosorum, non comprehenduntur sub hac obligatione, in eadem *Pientina 15. Septembris* ejusdem anni, ut jam dixi tom. I. pag. 100. numero 4.

Fratres Cappellani Religionis Hierosolymitanæ Curam Animarum habentes, tenentur pariter accedere ad Synodum, & ad Congregationes Casuum conscientiæ ab Episcopo præscriptas, *Sac. Congr. Concilii in Illerd. 17. Julii 1683.* & illos juris remediis cogere, *Eadem Congregat. 9. Septembris 1684. libr. Decret. 33. fol. 223.*

Aliis autem Ministris dictæ Religionis,

nis, ad hoc, ut suffragentur privilegia exemptionis, & dicantur habere tria requisita *Constitut. 67. Gregor. XIII.* debent. I. esse addicti servitio Ecclesiarum, vel Commendarum Religionis. II. Debent vivere sub obedientia Superiorum ratione muneris (non Voti) in quo inserviunt Religioni. III. debent vivere intra septa Domorum ejusdem Religionis; idest in Domo Ordinis, Ministro ratione ejus muneris assignata; & si sunt Parochi, degere debent in Domibus Parochialibus, *Rot. dec. 120. n. 16. cum seqq. p. 18. rec.*

Ib. p. 281. Ad form. delegat. Visit.

160 *Lit. A* Facultas concedendi litteras Dimissorias ad Ordines non competit, nisi Praelato habenti territorium separatum, & cum jurisdictione quasi Episcopali, *cap. cum nullus, §. inferiores, de temp. ord. num. 6. Rot. in Marsien. seu nullius 7. Jun. 1700. §. haecque omnia, coram Muto.*

Ibidem pag. 284.

161 *Notab. 3.* Adde ibi, quod consecratio Ecclesiarum ab Episcopo negligi non debet, quia est functio praecipua sui Officii: Etenim per solemnem istam dedicationem, & consecrationem, Diabolus, & potestas ejus ab Ecclesiis depellitur, fideles spiritualem devotionem concipiunt, paratiores ad divina evadunt, & preces, quae in ipsis funduntur, tamquam Deo magis acceptae efficaciores evadunt, & exaudiuntur, ut eruitur *ex cap. 8. 3. lib. Reg. & ex cap. 3. lib. 2. Paralip.* ubi habetur, quod in dedicatione Templi apparuit gloria Domini, dixitque Deus Salomoni, *Audivi orationem tuam, & elegi locum istum mihi in Domum sacrificii: oculi quoque mei erant aperti, & aures meae erectae ad Orationem ejus, qui in loco isto oraverit.* Et comprobatur haec omnia *D. Thom. 3. part. quest. 84. art. 3. per tot.* Quare inter res praecelaras gestas à Divo Carolo Borromaeo narratur, ipsum in sua Diocesi consecrasse trecentum Ecclesias.

Advertere tamen debet ut Ecclesia sit decenter constructa, & ornata, & competenter dotata, aliàs sine dote consecrari non debet, ut alibi dixi, sed tantum benedici, ut in ea Missae celebrari valeant, *Sac. Congr. Episc. apud Nicol. lucubr. can. lib. 3. tit. 40. num. 2. cap. cum scuti, de consecr. Eccles.* ubi habetur, quod si Ecclesia fuerit consecrata sine Dote, fundator, ejusque haeredes coguntur eam dotare, cum ad hoc teneantur ex quasi contractu, *Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 40. num. 5. qui vers. porro, ait, quod Judex Ecclesiasticus in hoc casu jurisdictionem habet in Laicum; & quod ab hac regula excipiantur Ecclesiae Religiosorum Mendicantium, quae dedicari poterunt sine dote. In defectum autem fundatoris, vel facientis consecrari, an teneatur Episcopus, qui sine dote Ecclesiam consecravit, vide ibi Pirhing. d. num. 5. qui tenet; quod ex patrimonio suo, non autem Ecclesiae suae dotare obligetur.*

Ibidem pag. 299.

Num. 7. Firmatur ibi, quod Vicarius Foraneus non debet interponere decreta in contractibus minorum, & Mulierum, nisi expressè ei concedatur in facultatibus: hic autem videndum est, an in causis ad suum forum spectantibus, si careat Cancellario, possit per se ipsum acta processus, & iudicii conscribere? Et cum de hoc essent interrogatus, responsum dedi sic: Judex non potest esse Notarius causae, nec acta conscribere per *text. satis clarum in cap. quoniam contra probat. ibique Barr. & alii communiter: & quia Vicarius Foraneus regulariter in Pagis deputatur cum limitata facultate, & ad recipiendum examen Testium tantquam Notarius in Criminalibus, dicendum venit, quod possit per se ipsum validè acta conscribere, deficiente Cancellario: Nam in causis modicis, & in aliis voluntariae jurisdictionis, potest ut Notarius scribere, & ut Judex auctoritatem interponere prout li-*

mitando text. citatum firmant *Ricc. collect. 1017. circa fin. Gratian. discept. 4. n. 10.*

- 167 Quo verò ad receptionem, & examen Testium, tam in Civilibus, quàm in Criminalibus, non ambigitur, quod possit ab Episcopo, ejusque Vicario Generali eidem committi, & validè ab eo recipi, sine alia testium præsentia, & subscriptione. *Innoc. in dict. capitul. quoniam, num. 1. Barb. num. 4. & 29. Pirhing. in jus canon. libr. 2. titul. 19. numer. 66. vers. notandum, Vulpin. sup. Farinac. part. 8. quest. 77. cap. 4. num. 20. & 21.* & ad tollendum omne dubium, Episcopus Vicarios Foraneos deputet cum facultatibus Notarii.

- 169 In locis autem, in quibus Vicarius Foraneus ex delegatione Episcopi jurisdictionem exercet, etiam in causis gravibus, & momenti, tam in Civilibus, quàm in Criminalibus non poterit validè per se ipsum acta Processus conscribere, sed si Notario, seu Cancellario careat, duos Clericos, vel alios duos Testes idoneos, qui acta ipso mandante, conscribant, adhibere debet, juxta formam præscriptam in *d. cap. quoniam contra, de probat.* quorum unus propria manu scribat, & alter per sigillum authenticum, vel subscriptionem notum faciat in sua præsentia factum fuisse, ut docendo tradit *Innoc. dict. capit. quoniam contra, numer. 2.* De qua Testium assumptione in principio Processus constare debet.

- 171 Præterea in aliquibus casibus, & quando publicitas potest scandalum præbere, vel honorem Mulieris honestæ, aut familiæ principalis loci denigrare; permittitur Judici per se, & manu sua scribere depositiones Testium, absque interventu Notarii, & processum penes se retinere, ut vult *Raynald. obser. crimin. tom. 3. capitul. 28. §. 1. numer. 94. & 95.*

- 172 Num. 19. Circa Quæstores elemosynarum, de quibus ibi fit mentio, advertere, & scire debent Vicarii Foranei, quod hodie post Concilium Tridentinum nemini licet quantumvis privilegiato elemosynas quærere pro

aliquo opere pio, sine licentia in scriptis Ordinarii loci. Unde Quæstores, nisi illam ostendant, omninò quærere prohibeat, etiam si essent patentati, seu Commissarii Abbatis S. Antonii Viennensis; nam nec isti quæstuant sine licentia Ordinarii, non obstantibus eorum privilegiis, *Sac. Congr. Concilii in Theanen. 30. Aprilis 1678.* in qua utraque parte informante, censuit non posse à prædictis Commissariis quæstuari, nisi ad formam *Sacr. Concil. Trid. cap. 9. sess. 21. de reform. & Bullæ Gregorianæ incipien. Romanum, la 73. libr. Decr. fol. 262.* Et iterum in *Cajacen. 28. Augusti 1683.* in qua censuit danda, & servanda esse decreta edita in dicta *Theanen.*

Et quatenus in eorum Vicaria reperiatur erecta aliqua Ecclesia, seu Confraternitas sub titulo, & nomine S. Antonii Abbatis, scire debent, quod in his possunt exercere jurisdictionem, & recognoscere ea, quæ ad officium proprium pertinent: nam licet hujusmodi Ecclesiæ quoad regimen æconomicum, dependeant aliquo modo à Superioribus Religionis Viennensis, juxta privilegium *Clementis VII. constitut. 2. §. 19.* nihilominus remanent Jurisdictioni Ordinarii subjectæ, cum nec ibi, nec alibi ab ea legantur exemptæ, *Piafec. in prax. part. 2. capit. 3. artic. 6. de visit. regular. numer. 71.* ubi quod Jurisdictioni Ordinarii numquam detrahatur, nisi in quantum fuerit expressum, & privilegia non plus operantur, quàm verba sonant. Proptereaque jurisdictionio, seu potius, ut melius dicam, Superiorum d. Religionis superintendentia supra dictas Ecclesias, & Confraternitates, sub dicto titulo fundatas, & erectas, est restricta ad facultatem imponendi illis contributionem annuam pro elemosynis recollectis, & elargitis in dictis Ecclesiis in subventionem, & subsidium charitativum Hospitalium, quæ à dicta Religione reguntur, & manuteneantur, ut habetur expressè ex dicta *Constit. 3. Clem. 7. d. §. 19.*

Hocque claritùs comprobatur ex alio privilegio *Bonifacii VIII. Constit. 4. Bullar.*

lar. tom. 1. pag. 141. in quo Pontifex concedens Religioni exemptionem à jurisdictione Ordinariorum §. 9. sic inquit: *Ipsam quoque Monasterium cum Hospitali predicto, & omnibus membris, ac bonis suis existentibus ubicumque, & Abbatem, Canonicos, seu Fratres ejusdem nunc presentes, atque futuros, ab omni jurisdictione, potestate, subjectione Archiepiscopi, Episcopi, & Ordinarii cujuscumque omnino duximus eximenda.* Unde planum est, quod Ecclesiæ erectæ, & fundatæ in fundo alieno pietate, & largitione fidelium sub titulo S. Antonii Abbatis, numquam legitima potestate in Religionem Vienneſium translata non sunt, neque dici possunt à Jurisdictione Episcopi exemptæ, cum non sint membra, neque bona illius. Et hinc est, quod etiam in propriis membris, in quibus actu Hospitalitas non exercetur, Cappellani, & alii Patentati d. Religionis remanent subiecti Jurisdictioni Ordinarii, ut decisum fuisse à Sac. Congr. Concilii anno 1688. refert *Crispin. de visit. Pastor. part. 1. §. 14. numer. 4.* Quidquid sit de privilegio privativo retinendi Imagines, & eleemosynas, ac vota recipiendi sub titulo Sancti Antonii Abbatis alibi, quàm in Ecclesiis dictæ Religionis aggregatis, quod adhuc vigere, & observandum esse, pluries A. C. suis sententiis declaravit.

Ibidem pag. 305.

178 *Num. 7.* Quod Episcopus in limine foundationis, & ante acceptationem legati Missarum, possit reducere illarum numerum præter jam alibi allegatos, tenet quoque *Passerin. de stat. hom. tom. 2. qu. 187. art. 4. num. 1050. & 1055.*

Ibidem pag. 309.

179 *Num. 20.* Adde ibi, quod non possunt Regulares impedire, quin Clerici Sæculares pro adimplemento legati, non celebrent Anniversaria in eorundem Regularium Ecclesiis, & ut à Sac.

Congr. Episcoporum; & Regul. decisum fuit in *Lucana de anno 1630.* contra Lateranenses, teste *Nicol. in Plosc. verb. Anniversarium, num. 2.* Quæ anniversaria celebranda ex dispositione Testatorum in die obitus recurrente quolibet anno, possunt celebrari etiam in festis duplicibus, quæ non sunt de præcepto, quamvis ritu majoribus, ut ex decreto *Sac. Cong. Rit. in Novarien. 22. Novembris 1662.* emanato, & ab Alexandro VII. confirmato, tradunt *Pignatell. consult. 23. n. 2. tom. 8. Romæ. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 11.*

180
181
Ulterius adde quoad contributionem pro utensilibus Sacristiæ, quod Sac. Congr. Concil. in Romana legati Missarum, pro Archiconfraternitate S. Mariæ de Planctu sub die 26. Martii 1679. ita rescripsit: *Taxandam esse eleemosynam ad rationem eleemosynæ manualis in Urbe currentis, detractis tamen ex iisdem introitibus hereditariis scuta quatuor pro singula Missa quotidiana, ratione utensilium Sac. Supellectilium pro hujus Missæ celebratione.* Legatum autem conceptum erat, his verbis: *Di far celebrare tante Messe all' anno, quante ne comporteranno li frutti della sua Eredità, lib. 39. Decr. fol. 109.*

Ibidem pag. 321.

Num. 24. Declara, quod ibi firmata procedant in Episcopo, qui ordinat ratione tituli unius Beneficii, quod est ad congruam sustentationem promovendi insufficientis, qui supplere minime potest alio beneficio in aliena Diœcesi obtento *Nicol. lucubr. can. lib. 1. tit. 11. num. 7. vers. licet talem;* cum hodie subiectio, quæ acquiritur titulo Beneficii, non acquiratur, nisi illud per se sit sufficiens ad congruam Ordinandi sustentationem. Cæterum si Beneficii unius insufficientia, suppleretur alio Beneficio in eadem Diœcesi existente, ordinatio esset licita, & valida; quia tunc bene verificatur, quod ordinatus, sive unum, vel plura Beneficia in Diœcesi ordinantis possideat, habet titulum validum, & per se sufficiens ad acqui-

quirendam subjectionem, & suscipiendi ordines, *Pirhing. in jus can. lib. 1. tit. 11. num. 70.* nec contrahitur Bullæ Innocentianæ, quia hæc id fieri posse non prohibet, neque adimit facultatem, quam Episcopus habet à Concilio *Trid. sess. 24. de reform. cap. 17.* supplendi insufficientiam primi Beneficii, collatione secundi.

184 *Num. 25.* Patrimonium ordinandi inserviens solum pro supplemento defectus reddituum Beneficii, non admittitur, nisi Ecclesiæ utilitas, aut necessitas id exigere Episcopo videatur, ut præter Decreta ibi allegata respondit *Sac. Congreg. Concilii in Asculana 13. Martii 1683. lib. 23. Decr. fol. 62. & in Tudertina 1. Martii 1687. Decr. fol. 26.*

185 Facilius tamen ordinandus admittitur ad hunc titulum, quam si haberet patrimonium simplex sine admixtione Beneficii, ut jam dixi *tom. 1. in Appendic. ad litter. Sacr. Congreg. Concil. de patrim. ordin. num. 16. Gallemart. supra Concil. cap. 2. sess. 21. n. 10.*

186 Item adde, quod obtinens Breve extra tempora cum clausula. *Ut ad titulum Patrimonii tui promoveri licite possis.* Non censetur dispensatus super necessitate, vel commoditate Ecclesiæ à *Sac. Conc. Trid.* requisita ad hoc, ut quis, ad titulum Patrimonii possit ordinari, *Sac. Congr. Concilii in Parmen. 10. Junii 1684. & in S. Agathæ Cothor. sub eadem die lib. Decr. fol. 135.*

Num. 34. Adde pro confutatione doctrinæ *P. Moreni, ibi examinata, Barbosa. de Paroch. cap. 1. num. 61.* ubi hæc habet nam *de essentia Beneficii est, ut sit perpetuum, ut colligitur ex ejus definitione, &c.*

187 *Num. 54.* Item pro reprobatione laxæ doctrinæ ejusdem authoris ibi rejectæ adde, quod ordinatus titulo familiaritatis ad titulum Beneficii, quod possidet in aliena Diocesi, illicitè ordinatur, & suspensionem incurrit, *Sacr. Congr. Concilii in Fulginaten. 6. Septemb. 1687.* in qua monuit ordinantem, ut consuleret conscientiæ suæ.

Monacell, Formul. Suppl.

Ibidem pag. 330.

Num. 65. Quod ignorantia affectata, crassa, vel supina æquivalet malitiæ, & dolo, & non excuset transgressorem legis ab incurso pœnæ, sive censuræ à lege latæ præter ibi allegatos adde *Bellet. disq. cler. par. 2. de pœn. cleric. §. 54. num. 17. circa fin. Rot. decis. 5. n. 8. post Ros. de exeq. litter. Apost. Pirhing. in jus can. l. 1. tit. 2. n. 52. ver. excipi tamen debet,* ubi ait, quem dici ignorantiam affectare, quando velit nescire legem, vel ejus pœnam, ne illa ligetur.

Ibidem pag. 331.

Num. 3. & seqq. Dixi ibi de pœna 189 Clerici Beneficiati excommunicati, hic in supplemento, quærendum est de Parocho inquisito, & condemnato in pœnam temporaneam, an scilicet iste amittat jus ad nominandum substitutum, sive œconomum pro exercitio Curæ à quo ipse reperitur suspensus? Et cum de hoc fuisset interrogatus respondi, quod non, & allegavi resolutionem *Sac. Congreg. Concilii in Meliten. 7. Junii 1692.* in qua cum quidam Paulus de Rubeis Parochus Oppidi Rosarni inquisitus de variis delictis à residentia se absentasset, & postmodum in gradu appellationis interpositæ à Decretis Ordinarii A. C. in pœnam exilii à loco Curæ, & tota Diocesi *Meliten.* fuisset condemnatus, proponi curavit in d. Congregatione sequens dubium. *An deputatio Economi ad exercendam Curam Animarum propter absentiam Parochi inquisiti, spectet ad Episcopum, vel ad ipsum Parochum inquisitum, & Sacr. Cong.* sub dicta die respondit *Spektare ad Parochum; in casu autem de quo agitur spektare ad Episcopum:* eo quia dictus Parochus nominaverat, & præsentaverat non idoneum.

Et ratio ea est quia cum Parochus non sit privatus Beneficio, neque suspensus sit ab exercitio Curæ perpetuo, hoc retinet habitu, & suspensus ad tempus dicitur absens; unde jure potest committere,

K tere,

tere, ut ab altero actu Cura exer-
 tur, ut in puncto tenuit *Rot. coram*
Pamphyl. dec. 675. n. 7. Idoneo, ta-
 men, & approbato ab Ordinario, ut
 in alia *Meliten.* proponente. Em. Car-
 pineo declaravit *Sac. Cong. Episcop. &*
Regul. 7. Decembris 1691. in qua cum
 Archipresbyter Joannes Laquaniti ab-
 esset à pluribus annis à residentia, &
 Episcopus prætenderet deputare œco-
 nomum pro exercitio Curæ animarum,
 dicta die *Sac. Congr.* respondit: *Depu-*
tationem œconomi spectare ad Archi-
presbyterum, approbandi tamen ab E-
piscopo.

191 Si verò agatur de Canonico, vel di-
 gnitate Cathedralis, cujus Præbendæ
 annexum reperitur exercitium Curæ
 animarum ejusdem Ecclesiæ, quæ simul
 sit Parochialis; tunc iste, inquisitus,
 & ab actuali exercitio Curæ suspensus,
 non ipse, sed Capitulum cui incumbit
 Cura habitualis, substitutum, seu œco-
 nomum nominare, & presentare de-
 beret, quia tali casu cum ab actuali sit
 suspensus, & habitualem, quæ est pœ-
 nes Capitulum, non retineat, ut in
 primo, nullum jus habet ad substituend-
 dum, quia Vicarius regulariter Vica-
 rium non deputat, sed illud devolvitur
 ad Capitulum Rectorem habitualem,
 apud quem residet exercitium jurium,
 & actionum Beneficii, *Rot. coram Ca-*
valler. 419. num. 2. & 3. ut etiam di-
 sponitur in Bulla *Pii V. la 47. §. 4.* su-

per Vicariis perpetuis emanata, & ad-
 vertit *Carol. Ant. de Luc. ad Ventrigh. in*
prax. par. 1. annos. 21. §. unic. n. 6.

192 Ex quibus autem dignoscatur, Cu-
 ram habitualement esse penes Capitulum,
 videndi sunt *Pignat. consult. 143. n. 1.*
tom. 10. Panimoll. dec. 5. adnot. 2. Rot.
coram Coccin. decis. 1334. & coram Cels.
dec. 135.

Ibidem pag. 331.

Num. 22. Canonici tenentur accedere 19
 ad Patium Episcopi ad effectum eun-
 dem associandi ad Ecclesiam, non ob-
 stante distantia Cathedralis 200. & ul-
 tra passuum, ut præter ibi allegatos,
 respondit *Sac. Congr. Rituum in Turrita-*
na 26. Aprilis 1704. ad 6.

194 Possunt quoque Canonici cogi ab
 Episcopo etiam censuris, ad se subji-
 ciendum visitationi personali ab eodem
 indictæ, *Sac. Congr. Concilii in Aprutina*
18. Julii 1705.

195 Episcopus Fundanus prohibuit, tam
 Canonicis, quàm Clericis servitio Ec-
 clesiæ adscriptis, discessum à Dicecesi si-
 ne sua licentia sub Censuris, & habito
 recursu ab eis ad *Sac. Congr. Concilii,*
 hæc sub die 2. Junii 1674. rescriptit:
Prohibitionem sublatis censuris sustine-
ri, sed licentiam non esse denegandam pro
tempore à Concilio concessa, & quoad Cle-
ricos juxta c. 16. sess. 23. de refor. lib. 39.
fol. 38.

F I N I S.

IN-